

nuskustannuksiin 1,311,000 markkaa ja Ryttylän maatilán ostoon 106,000 markkaa sekä, lisätyn kaupunginvaltuuston päätöksestä riippuen, hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustamiseksi Nickbyn mielisairaalaan 13,000 markkaa, lisäykseksi mainitun sairaalan kalustomäärärahaan 27,100 markkaa, vesijohdon laajentamiseen 118,300 markkaa, kaasumittarien ostoon 20,000 markkaa, kaasulaitoksen Sörnäsissä olevan keskusaseman uudestirakentamiseen 69,000 markkaa ja sähkömittarien ostoon 60,000 markkaa sekä lisäystä Hakaniementorin kauppahallin rakennusmäärärahaan 50,000 markkaa eli siis yhteensä 3,378,197 markkaa 70 penniä. Sen ohessa merkittiin kahta vuotta lyhyemmälle takaisinmaksuajalle otettuna lainana kaupungin vakinaisissa tuloissa sotatilan johdosta syntyvän vajauksen täyttämiseksi enintään 1,000,000 markkaa.

Verotus.

Yhdenmentoista osaston, Verotus, kohdalle merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava määrä 6,840,607 markan 32 pennin suuruisena 1914 vuoden tulosaännön 5,893,264 markan 76 pennin sijasta.

C. Muut asiat.

Ratkaisemattomat asiat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin kirjatettujen, joulukuun 31 päivänä 1913 ratkaisematta olevain asiain luetteloa ¹⁾ päätti ²⁾ valtuusto diariin lisäksi otettavaksi neljä lähemmin mainittua asiaa.

Kaupungin uuden rakennusjärjestyksen ehdotus.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 19 päivänä 1909 valinnut ³⁾ kolme henkilöä yksissä neuvoin maistraatin kanssa tarkastamaan kaupungin voimassa olevia rakennusjärjestyksiä, antoi asiaa varten asetettu komitea joulukuun 29:ntenä 1913 päivätyn mietinnön ⁴⁾ ehdotuksineen:

- 1) Helsingin kaupungin rakennusjärjestykseksi;
- 2) Helsingin kaupungin tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestykseksi; ynnä
- 3) Määräyksiksi rakennuspiirustusten laadinnassa noudatettavasta merkitsemistavasta sekä rakennuspiirustusten koosta.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto ottaisi mainitut ehdotukset tarkastettavakseen sekä lähettäisi ne asiasta antamansa lausunnon kera maistraattiin edelleen käsiteltäviksi.

Puheena olevain ehdotusten perusteluissa lausui komitea m. m. seuraavaa:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 37 §. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 115. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 88 vuodelta 1913.

Helsingissä voimassa olevat rakennussäännökset olivat nykyään koottuina osin kaupungin yleiseen, toukokuun 3 päivänä 1895 vahvistettuun rakennusjärjestykseen, osin erinäisiin tuon tuostakin annettuihin erikoisrakennusjärjestyksiin. Vaikka yleinen rakennusjärjestys oli ollut voimassa ainoastaan noin kahdeksantoista vuotta ja muut siihen liittyvät rakennusjärjestykset niinkään olivat varsin myöhäiseltä ajalta, olivat nämä määräykset käytännössä jo osottautuneet osittain vanhattuneiksi eivätkä vastanneet kaupungin viimeaikaisen nopean kehityksen asettamia vaatimuksia. Kaupungin-
asemakaavataiteen alalla oli uusia periaatteita tunkenut esiin. Oli tullut käytäntöön uusia apuneuvoja, uusia rakennetapoja ja uusia rakennusaineita, jotka viime vuosikymmeninä olivat tuntuvasti vaikuttaneet rakennusteknikkaan. Oli erittäin tärkeää, että kaupungin rakennusoloja koskevat määräykset seurasivat uudenaikaisen kehityksen mukana sekä sovitettiin muuttuneiden olojen mukaan. Erinäiset asiasta voimassa olevat yksityiskohtaiset määräykset olivat käytännössä osottautuneet epäselviksi, mikä seikka oli suuressa määrin vaikeuttanut rakennustarkastusta ja lisännyt rakentavan yleisön halua kiertää rakennusjärjestyksen määräyksiä. Epäselvään ja epätarkoituksenmukaisten määräysten johdosta oli m. m. Helsinginnientä varten annetun erikoisrakennusjärjestyksen tarkoitus suurelta osalta jäänyt saavuttamatta. Miellyttävään ja hauskein yhdenperheentalojen sijasta kohosi siellä vuokratasarmi toisensa vierelle todistuksena rakennusjärjestyksen puutteellisuuksista.

Voimassa olevia määräyksiä vastaan kävi muistuttaminen sitäkin, että ne osittain tarpeettomasti rasittivat tontinomistajaa olematta kauneusaistin, terveyden taikka rakenteen vaatimusten perustelemaa, kun taas toiselta puolen eräät määräykset soivat rakennuttajalle suurempaa vapautta kuin terveydenhoidon ja paloturvallisuuden kannalta kävi päinsä. Niinpä näyttivät yleisen rakennusjärjestyksen määräykset kerrosluvusta, muurien vahvuudesta, yhteisten pihamaiden järjestämisestä sekä portaiden leveysmitoista liian turhantarkoilta, jota vastoin taas rakennustarkastusta ja rakennuskonstruktioita koskevia määräyksiä ei käynyt katsominen kyllin tehokkaiksi. Ne ankarammat määräykset, jotka terveydellisten vaatimusten varten ottamiseksi oli saatettu voimaan Töölön kaupunginosassa, olivat osottautuneet liiallisiksi, ja mainittujen rajoittavain säännösten tarkoitus oli osin jäänyt saavuttamatta sekä tuottanut rakennuttajille liian suuria vaikeuksia ja kustannuksia.

Puute nykyään voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä oli sekin, ettei se edellyttänyt järkipäisesti järjestettyä rakennustarkastusta. Kun sellainen tarkastus nyttemmin oli aikaansaatu kaupunginvaltuuston toukokuun 14 päivänä 1912 tekemän päätök-

sen johdosta, vaati tämäkin seikka uudestilaatimaan ja täydentämään tähän kuuluvia rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Tehtävänsä täyttäessään oli komitea käytännössä saavutetun kokemuksen pohjalla sekä myös huomioon ottamalla tähän alaan kohdistuvan ulkomaisen lainsäädännön ja erinäisissä Keskieuropan suuremmissa kaupungeissa viime aikoina laaditut rakennusjärjestykset koettanut, mikäli mahdollista, täyttää nykyään voimassa olevain rakennusjärjestysten aukot sekä poistaa niiden käytön ilmituomat puutteellisuudet, minkä ohessa komitea oli, kun tarpeelliseksi oli huomattu, laatinut määräykset selvempään ja täsmällisempään muotoon. Komitea oli silmämääräkkeen asettanut, että oli välttämätöntä niin pitkälle kuin suinkin säilyttää yksityisen toimintavapaus tonttien rakentamisessa sekä varata mahdollisuus näiden edulliseen käyttämiseen mahdollisimman laajassa mitassa. Ainoastaan sellaisia rajotuksia, jotka komitean mielestä olivat olleet yleisen edun kannalta ehdottomasti tarpeelliset, oli komitean ehdotuksiin pantu. Komitea oli yhteen ainoaan rakennusjärjestykseen koonnut kaikki nykyään tarpeelliset kaupunkia koskevat rakennusmääräykset, lukuunottamatta tehdas-, makasiini- ja varastotontteja koskevia, jotka edelleenkin oli pantu erikoiseen rakennusjärjestykseen. Tällä tavoin kodifioimalla oli asiasta voimassa olevat laajat yksityiskohtaiset määräykset saatu selväpiirteisemmiksi. Nykyään voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä noudatetun aineenryhmittämisensä oli komitea kuitenkin katsonut käyvän pääasiassa pysyttämisenä.

Nykyaikaisissa ulkomaisissa rakennusjärjestyksissä oli viime aikoina ruvettu yhä enemmän käyttämään asemakarttoja lakitekstiä valaisevina liitteinä, joten rakennusjärjestykset oli saatu selväpiirteisemmiksi ja tuntuvasti yksinkertaisemmiksi. Kehittyneemmissä oloissa oli nimittäin eräiden rakennusmääräysten muodostelu, erittäinkin semmoisten, jotka koskivat ainoastaan jotakin kaupunginalueen osaa, käynyt sangen laajasanaiseksi ja lakitekniseltä kannalta miltei mahdottomaksi, jota vastoin viittaamalla karttaan voi täysin selvästi ja tarkasti määritellä säännöksen sisällyksen. Komiteakin oli turvautunut tähän käytännölliseen keinoon saadakseen selvempään ja mutkattomampaan muotoon ehdotuksessaan olevat määräykset sen kaupunginalueen osan rajoista, johon sai rakentaa ainoastaan tulenkestävästä aineesta, sekä samaten mikäli koski tontille teetettävän rakennuksen laajuutta ynnä alueita, joihin oli määrätty laitettaviksi erikokoisia pihamaita. Tekstissä oli kulloinkin viitattu ehdotuksen oheiseen komitean toimesta laadittuun, tarkoin nykyään voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaiseen karttaan, joka muun ehdotuksen kera olisi senaattiin lähetettävä vah-

vistettavaksi samalla tavalla kuin itse tekstikin. Jos asianmukaisesti vahvistettuun kaupunginasemakaavaan vastedes tehtiin jokin kartassa osotettujen alueiden rajoihin ja siten välillisesti rakennusjärjestyksen tekstiin vaikuttava muutos, oli tietenkin maistraatti velvollinen asianmukaisella tavalla hankkimaan vastaavan muutoksen rakennusjärjestykseen kuuluvaan karttaan.

Voimassa olevan rakennusjärjestyksen uudistustyössä oli komitea myös ottanut huomioon k. senaatin asettaman komitean laaitiman ja mainitun komitean helmikuun 7 päivänä 1912 antamassa mietinnössä esitetyn ehdotuksen maamme kaupunkien rakennussäännöksi. Tästä komitean ehdotuksesta, joka aineen ryhmytykseen nähden likeisesti liittyi Helsingin kaupungin rakennusjärjestykseen, oli komitea ottanut useita säännöksiä, joiden oli osin asialliselta ja osin muodolliselta kannalta katsottu tietävän parannuksia. Niinpä oli laadittaessa kaupunginasemakaavaa, tonttijakoa ja tonttikirjaa, tontinmittausta, laskujohtoja, aitausta, rakennuspiirustuksia, tulsijoja ja teatterirakennuksia y. m. koskevia määräyksiä mainitun hallituksenkomitean ehdotus pantu pohjaksi. Komitealta ei ollut jäänyt huomaamatta, että sen ehdotus tämän johdosta oli tullut sisältäneeksi erinäisiä yleisen lain ja hallinnollisen lainsäädännön alaa koskettavia määräyksiä, joilla sopivammin olisi sijansa kaupunginasemakaavalaissa tahi yleisessä rakennussäännössä. Kun kuitenkin näitä kaupunkien rakennuslainsäädännön välttämättömiä osia vielä puuttui eikä niitä, lainsäädännön alalla nykyään vallitsevan seisahdustilan johdosta, ollut lähiaikoina odotettavana, oli näyttänyt tarkoituksenmukaisemmalta tänä väliaikana täydentää paikallista rakennusjärjестystä tämän laatuksilla määräyksillä. Tältä kannalta kävi komitean nyt ehdottamaa rakennusjärjестystä katsominen väliaikaiseksi ja tarkoitetuksi olemaan voimassa ainoastaan siksi, kunnes asianmukainen lainsäädäntötoimenpide tällä alalla saatiin aikaan.

Kaupunginvaltuusto käsitteli asiaa useassa eri kokouksessa ¹⁾ ja palautti sen komiteaan, jonka tuli valtuustolle antaa lausunto sekä lähemmin muodostella valtuuston periaatteessa hyväksymät muutosehdotukset. Samalla päätti valtuusto lisätä komiteaa valitsemalla siihen herrat Tarjanteen ja Lindbergin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli komitean varajäseniksi valinnut ²⁾ herrat Lindahlin ja Eskolan, antoi komitea lokakuun 16:ntena päivätyn mietinnön n:o 2 ³⁾ tarkistettuine, 138 §§ käsittävine ehdotuksineen kaupungin uudeksi rakennusjärjестyksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 36 §, maalisk. 17 p. 2 §, maalisk. 24 p. 31 §, maalisk. 31 p. 4 § ja huhtik. 7 p. 16 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 37 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 61.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan vastamainitun ehdotuksen moniain siihen tehdyin muutoksinkin sekä ehdotukset Helsingin kaupungin tehdas-, makasiini- ja varastotonttien uudeksi rakennusjärjestykseksi ynnä määräyksiksi rakennuspiirustusten laadinnassa noudatettavasta merkitsemistä vasta sekä rakennuspiirustusten koosta vähäisin oikaisuin. Niinkään hyväksyi kaupunginvaltuusto edellä mainitun kartan eräin oikaisuin ja lisäyksin. Ehdotukset ja kartta oli lähetettävä maistraattiin muuta toimenpidettä varten.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto komitean esityksestä:

maistraatilta anoa sen suuntaista toimenpidettä että, kunnes kysymys maistraatin asiantuntemuksen lisäämisestä rakennusteknillisessä suhteessa on lainsäädäntötietä järjestetty, maistraatti vuodeksi kerrallaan kutsuisi kaksi rakennusammattissa taitavaa ja kokenutta miestä olemaan saapuvilla maistraatissa käsiteltäessä suurempaa ammattitietoa vaativia rakennusasioita sekä sellaisista asioista antamaan lausuntoja;

taata näille asiantuntijoille ja heidän varamiehilleen tehtävästään kohtuullista, kaupungin maksettavaa korvausta sen määrän, minkä kaupunginvaltuusto vastedes maistraatin ehdotuksesta näkee hyväksi vahvistaa;

maistraatille huomauttaa olevan tarpeellista perin pohjin uudistaa läänin kuvernöörin ja maistraatin yksissä neuvoin joulukuun 17 päivänä 1906 vahvistamat, hissien rakentamisesta ja käytöstä nykyään voimassa olevat määräykset; sekä

sen johdosta että kaupungin uuden rakennusjärjestyksen ehdotuksen 37 § oli laadittu seuraavaksi: „Rakennettavaksi lunastettu tontti on määrättyssä järjestyksessä rakennettava sen ajan kuluessa ja sen uhalla, kuin kauppakirjassa on määrätty“, lähettää kysymyksen määräysten panemisesta kauppakirjaan epäterveellisen keinottelun estämiseksi rakennettaviksi myydyillä tonteilla rahatoimikamariin lähemmin valmisteltavaksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1911 antanut ²⁾ rahatoimikamarin tehtäväksi kaupungin yleisten töiden hallituksen mieltä kuultuaan ottaa harkittavaksi kysymyksen Floratien varrella Kaavi- ja Toivokadun välillä sekä Sallin- ja Kaavinkadun varrella sijaitsevain tonttien voimassa olevan rakennusjärjestyksen muuttamisesta, jolloin tarpeellista huomiota myös olisi pantava samassa korttelissa Läntistä viertotietä päin

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 4 p. 22 §. — ²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 101.

sijaitsevain tonttien rakennuskysymykseen, antoi kamari esityksen ¹⁾ asiasta.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti Eläintarhan alueeseen rajottuvain korttelien n:ojen 520—525 huvilatonttien nykyään voimassa olevat erikoiset rakennusmääräykset kumottaviksi sekä näiden tonttien rakentamisessa noudatettavaksi XIV kaupunginosan tonttien rakentamisesta voimassa olevia yleisiä määräyksiä, ja oli muutos pantava toimeen kaupungin voimassa olevain rakennusmääräysten uudistamisen yhteydessä siten että, koska muutos ei välittömästi vaikuttanut valtuuston hyväksymän kaupungin uuden rakennusjärjestysehdotuksen tekstiin, tarpeellinen oikaisu tehtäisiin rakennusjärjestykseen liittyvään ja niinikään hyväksyttyyn karttaan.

Maistraatin vaatimaksi lausunnoksi leskirouva A. Garoffin hakemuksen johdosta saada yhteenrakentaa Töölönkadun varrella korttelissa n:o 446 sijaitsevat tontit n:ot 13 ja 15 päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä mainittuun hakemukseen.

Lausunto
tonttien yh-
teenrakentami-
sesta.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto pitennettyä aikaa seuraavain tonttien rakennuttamiseen:

Pitennetty
tonttien raken-
nuttamisaika.

toukokuun 1 päivään 1915:

puutarhuri J. Rannikolle Porvoonkadun varrella korttelissa n:o 388 sijaitsevaan tonttiin n:o 55 nähden ⁴⁾;

heinäkuun 27 päivään 1915:

Speranski osakeyhtiölle Speranskien varrella korttelissa n:o 228 sijaitsevaan tonttiin n:o 7 nähden ⁵⁾;

lokakuun 1 päivään 1915:

rakennusmestari E. Haavistolle Armfelttien varrella korttelissa n:o 218 sijaitsevaan tonttiin n:o 16 nähden ⁶⁾;

tammikuun 1 päivään 1916:

osakeyhtiö Lylylle Roosavillakadun varrella korttelissa n:o 485 sijaitsevaan tonttiin n:o 19 nähden ⁷⁾;

maaliskuun 1 päivään 1916:

rakennusmestari A. F. Koskivirralle ja sementtityöntekijä J. Pirjolalle Runebergkadun varrella korttelissa n:o 412 sijaitsevaan tonttiin n:o 6 nähden ⁸⁾;

kesäkuun 1 päivään 1916:

tilanomistaja A. Juseliukselle Pääskylänkadun varrella korttelissa n:o 285 sijaitsevaan tonttiin n:o 5 nähden ⁹⁾;

¹⁾ Rtk. kirj. marrask. 5 p. n:o 714. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 20 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 2 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 29 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 24 p. 26 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 31 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 15 p. 7 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 33 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 1 p. 9 §.

kesäkuun 8 päivään 1916:

talonomistaja J. W. Währdströmille Porthaninkadun varrella korttelissa n:o 333 sijaitsevaan tonttiin n:o 14 nähden 1); sekä

heinäkuun 16 päivään 1916:

puutavarakauppias J. A. Janssonille Kulmalankadun varrella korttelissa n:o 286 sijaitsevaan tonttiin n:o 5 nähden 2).

Kaupungin-
valtuuston
istuntosalin
käyttäminen.

Musiikkilautakunnan esitykseen, että lautakunta oikeutettaisiin käyttämään pörssitalossa olevaa kaupunginvaltuuston istuntosalia lauantaisin ja sunnuntaisin n. s. helppotajuisten konserttien pitoon, valtuusto myöntyi 3), sillä ehdolla että sali konserttien jälkeen jälleen pantiin asianmukaiseen kuntoon.

Lisäys tilasto-
konttorin
johtosääntöön.

Tilastokonttorin esityksestä 4) päätti 5) kaupunginvaltuusto konttorille huhtikuun 25 päivänä 1911 vahvistamansa johtosäännön 2 §:ään liitettäväksi seuraavan uuden momentin:

9) vuosittain ennen maaliskuun umpeen menemistä kaupunginvaltuustolle antaa kertomus toiminnastaan edellisenä vuonna.

Kunnan työn-
välitystoimis-
ton asettami-
nen vakinais-
selle rahasaän-
nölle sekä
toimiston uusi
johtosääntö.

Kirjelmässä 6) lokakuun 7 päivältä 1913 mainitsi kunnan työnvälitystoimiston johtokunta m. m., että kunnan työnvälitystoimisto, joka avattiin tammikuun 12 päivänä 1903, oli kaiken aikaa toiminut väliaikaisena laitoksena. Tosin oli johtokunta vuosina 1907 ja 1909 kaupunginvaltuustolle tehnyt esityksen toimiston asettamisesta vakinaiselle kannalle, mutta valtuusto oli esitykset hylännyt sillä perustuksella, että uusi laki työnvälityksen järjestämisestä maassa oli silloin tekeillä. Vaikkakin eduskunta oli hyväksynyt lakiehdotuksen työnvälityksen järjestämisestä, näytti sen voimaantuluminen siirtyneen epämääräiseen tulevaisuuteen. Tähän nähden ei johtokunnan mielestä enää ollut syytä pitää laitosta, joka oli menestyksellä toiminut yli kymmenen vuoden, väliaikaisella kannalla.

Toimiston merkitys yleishyödyllisenä laitoksena kunnan asukkaille, sen tehtävä työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasottamisessa ja taistelussa työttömyyttä vastaan oli niin yleisesti tunnettu, ettei johtokunta pitänyt tarpeellisena siitä yksityiskohtaisemmin tehdä selkoa, vaan esitti ainoastaan muutamia tietoja toimiston liikkeestä. Jo toimiston ensimmäisen vuoden tulosta oli pidettävä hyvin tyydyttävänä, sillä työnhakijain sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain luku nousi jo silloin huomattavaan määrään. Kymmenvuotisena toimikautena oli toimiston liike kasvanut enemmän kuin kaksinkertaiseksi. Miespuolisen työvoiman välitys, lukuun-

1) Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 8 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 15 §. —

3) Valt. pöytäk. marrask. 4 p. 25 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 42. — 5) Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 26 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 3.

ottamatta ravintolapalvelijain ja merimiesten välitystä, joista ammattitoimistot huolehtivat, oli jo nykyään miltei kokonaan kunnan työnvälitystoimiston hallussa. Naispuolisenkin työvoiman välitys oli viime vuosina jo saavuttanut sellaisen laajuuden, että oli hyviä toiveita yksityisten välityskonttorien toiminnan rajoittamisesta verrattain vähiin.

Johtokunta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi asettaa Helsingin kunnan työnvälitystoimiston 1914 vuoden alusta vakinaiselle kannalle.

Sosiaalilautakunnan ja rahatoimikamarin annettua lausunnot ¹⁾ asiasta myöntyi ²⁾ kaupunginvaltuusto kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan esitykseen, minkä ohessa valtuusto vahvisti seuraavan uuden johtosäännön:

Helsingin kunnan työnvälitystoimiston johtosääntö.

1 §.

Helsingin kunnan työnvälitystoimiston tarkoituksena on hankkia työnhakijoille soveliaista tointa ja työnantajille mahdollisen parasta, riittävää työvoimaa. Toimisto välittää työvoimaa kaikille työaloille, hankkien mahdollisuuden mukaan paikkoja kaikkiin ammatteihin kuuluville sekä mies- että naispuolisille työntekijöille, kuten palvelijoille, kauppa-apulaisille j. n. e.

2 §.

Toimistossa pidetään kaksi osastoa, toinen miespuolisen ja toinen naispuolisen työvoiman välittämistä varten. Erityisiä osastoja voidaan järjestää myöskin eri ammattilaisille tai ammattiryhmille.

3 §.

Välitys on kaupungin henkikirjoissa oleville työnantajille ja työntekijöille maksuton. Ulkokuntalaisten on toimistolle suoritettava 50 pennin sisäänkirjotusmaksu.

Välittäessään työvoimaa muulle paikkakunnalle on toimiston veloitettava asianomainen työnantaja, siinä tapauksessa ettei hän ota luokseen lähetettyä työntekijää työhön, korvaamaan tämän matkakulut meno- ja paluumatkalta, jollei työnantajan ja työntekijän kesken muuta sopimusta tehdä.

4 §.

Toimiston hallituksena on kaupunginvaltuusmiesten valitsema johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä neljä jäsentä ja neljä varajäsentä, joista kaksi jäsentä ja kaksi varajäsentä on työnantajia ja samoin kaksi kumpiakin työntekijöitä.

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsevat kaupunginvaltuusmiehet, sosiaalilautakunnan ehdotuksesta, vuosittain. Johtokunnan jäsenet valitaan

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 31 §. Ks. myös tätä kert. siv. 80 ja 81.

kahdeksi vuodeksi kerrallaan ja eroaa niistä puolet, yksi työnantaja ja yksi työntekijä, sekä vakinaisista että varamiehistä vuoron mukaan. Vuosittain ennen marraskuun 1 päivää kehoittaa johtokunta Helsingin työväenyhdistyksiä yhtäältä ja työnantajain yhdistyksiä toisaalta esittämään valtuusmiehille ehdokkaita johtokunnan jäseniksi.

5 §.

Johtokunnan tehtävänä on:
hoitaa toimiston hallintoa kaupunginvaltuusmiesten päätöksen mukaisesti;
vahvistaa toimistolle järjestyssäännöt;
määrätä toimiston aukioloaika ja työjärjestys;
valvoa, että toimisto toimii säännöllisesti ja johtosääntönsä sekä johtokunnan määräysten mukaisesti;
vuosittain syyskuun kuluessa valmistaa ja rahatoimikamarille jättää ehdotus toimiston seuraavan vuoden meno- ja tulosäännöksi; sekä
vuoden loputtua antaa kaupunginvaltuusmiehille kertomus toimiston toiminnasta.

6 §.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein kuin tarve vaatii. Kokouksissa pidetään pöytäkirjaa, johon käsiteltävinä olevat asiat ja tehdyt päätökset merkitään ja jonka toimiston johtaja laatii. Päätöksen tekemisessä pitää yhtä monen työnantaja- kuin työmies-jäsenen aina olla osallisena. Jos tarvitaan, määrätään arvalla, kenen asianomaisesta ryhmästä on pysyttävä äänestyksestä poissa.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja ja kaksi jäsentä on saapuvilla.

7 §.

Toimistoa hoitaa johtaja ja tarpeellinen määrä apulaisia.

Toimistonjohtajan ottavat kaupunginvaltuusmiehet johtokunnan esityksestä molemmin puolin varatuin kuuden kuukauden irtisanomisehdoin.

Toimistonapulaiset ottaa ja erottaa johtokunta molemmin puolin varatuin yhden kuukauden irtisanomisehdoin.

8 §.

Johtajan tulee:

johtaa ja jakaa toimiston työt;

hoitaa juoksevia välitysasioita koskeva kirjeenvaihto;

hoitaa laitoksessa kannetut varat sekä näistä neljännesvuosittain tehdä tili rahatoimikamarille;

hoitaa toimiston kirjanpito;

pitää laitoksen välitystoimesta syntyneet tilastoaineokset asianmukaisessa järjestyksessä;

vuosittain syyskuun alkupuoliskolla johtokunnalle antaa toimiston seuraavan vuoden meno- ja tulosääntöehdotus;

sekä kuukausittain johtokunnalle antaa kertomus toimiston toiminnasta lähinnä edellisenä kuukautena että myös laatia ehdotus johtokunnan vuosikertomukseksi; niin myös

pitää pöytäkirjaa johtokunnan kokouksissa sekä laatia ja varmentaa johtokunnan päättämät kirjelmät.

9 §.

Toimistonapulaisten tulee noudattaa johtokunnan antamia määräyksiä sekä toimistonjohtajan ohjeita.

10 §.

Jos joku kaupungin virasto pyytää toimistolta sen alaan kuuluvia tietoja, on niitä sille viivyttlemättä annettava.

11 §.

Toimisto osottaa työnhakijoille työpaikkoja siinä järjestyksessä, kuin ilmoittaminen on tapahtunut, kuitenkin ensi kädessä kaupungin henkikirjoissa oleville työttömille ja niistä lähinnä sellaisille, joilla on perhettä huolehdittavana. Työpaikkaa osottaessa on otettava huomioon ne toivomukset, joita työpaikantarjoaja ja työnhakija ovat esittäneet.

Toimistoon ilmoittautuessa kysellään työpaikanhakijalta ne tiedot, mitkä johtokunnan vahvistamiin kaavoihin tarvitaan. Hakijan yhteiskunnallisia mielipiteitä ja kunniantuntoa loukkaavia kysymyksiä ei toimistossa saa hakijalle tehdä. Työvoimanhakijalta pyydetään myös tilastokaavoihin tarvittavat tiedot.

12 §.

Ellei työpaikanhakija ole toimiston välityksellä saanut työtä, voidaan hänelle siitä antaa toimistosta todistus.

13 §.

Lakon tai työsulun tietävästi vallitessa jossakin ammatissa tai työpaikassa tulee toimiston ilmoittaa tämä työnhakijan tiedoksi.

14 §.

Valituksia toimiston toimintaa vastaan voi, kirjallisesti laadittuna, jättää johtokunnan puheenjohtajalle ja on sitten hänen asiansa esittää ne johtokunnan ratkaistaviksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan tammikuun 21 päivänä 1913 asettanut ¹⁾ erikoiskomitean edelleen valmistelemaan kasvattilasten hoitokysymystä, antoi komitea toukokuun 19:nä päivätyn mietinnön ²⁾ asiasta ehdotuksineen Helsingin kaupungin kasvatuslautakunnan johtosäännöksi ja kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaksi uudeksi säännöksi.

Kasvattilasten
hoito.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto asiasta hankkia rahatoimikamarin, vaivashoitohallituksen ja kansanlastentarhain johtokunnan lausunnot.

Vastamainittujen viranomaisten annettua vaaditut lausunnot ⁴⁾ palautettiin ⁵⁾ asia komiteaan.

Komitea antoi sitten lokakuun 22:ntena päivätyn mietinnön n:o 2 ⁶⁾ sekä esitti, että kaupunginvaltuusto m. m. päättäisi:

¹⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 212 ja 214. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39. —

³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 56 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 60. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 20 p. 14 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 69.

kasvatuslautakunnalle vahvistaa mietinnön oheisen johtosääntöehdotuksen;

puolestaan hyväksyä ja läänin kuvernöörille tehdä anomuksen mietinnön oheisen, kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevan sääntöehdotuksen vahvistamisesta; sekä

antaa kasvatuslautakunnan toimeksi heti julistaa lautakunnan ammattiholhoojan-, kamreerin- ja lääkärinvirat haettaviksi lautakunnalta kolmenkymmenen päivän kuluessa sekä sittemmin kaupunginvaltuustolle lähettää hakukirjat ehdotuksineen virkain täyttämiseksi, ollen virkoihin astuttava tammikuun 1 päivänä 1915.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto komitean esityksen muuten, paitsi että kasvatuslautakunnan johtosääntöehdotukseen tehtiin eräitä muutoksia. Siten vahvistettu johtosääntö ja hyväksytty sääntö olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin kasvatuslautakunnan johtosääntö.

Kasvatuslautakunnan johtosääntö.

I luku.

I. Kasvatuslautakunnan tehtävä ja järjestys.

1 §.

Kasvatuslautakunnan tehtävänä on, sillä tavoin kuin tässä johtosäännössä sanotaan, Helsingin kaupungissa toimittaa yhteiskunnan asiana olevaa lasten- ja nuorisonhoitoa, sikäli kuin se lain tahi erityisten määräysten mukaan ei ole muun viranomaisen velvollisuutena.

2 §.

Kasvatuslautakuntaan kuuluu kuusi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee. Jäsenistä tulee yhden olla vaivaishoitohallituksen jäsen tahi virkailija. Vaalit toimitetaan joulukuulla sinä vuonna, jonka päättyessä tehtävään on ryhdyttävä, ja ovat voimassa kolme kalenterivuotta. Ensi kerralla valituista jäsenistä pitää kahden arvalla luopua ensimmäisen vuoden ja yhtä monen toisen vuoden päättyessä.

Lautakunnan tulee hyvissä ajoin ennen jäsenen toimikauden päättymistä siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle. Ilmoitus on niinkään tehtävä, kun jäsen eroaa ennen toimikautensa umpeenmenemistä, ja valittakoon toinen hänen sijaansa jälellä olevaksi ajaksi.

3 §.

Sittenkun kasvatuslautakunnan jäsenten vaali on toimitettu, valitsee kaupunginvaltuusto heidän keskuudestaan puheenjohtajan lähinnä seuraavaksi vuodeksi. Jos puheenjohtaja eroaa vuoden varrella, on toinen puheenjohtaja valittava hänen sijaansa.

4 §.

Kun kasvatuslautakunta toimii kansakoulujohtokuntana, on sen kokoon-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 4 p. 21 §. Ks. myös tätä kert. siv. 81 ja 192.

panoon ja puheenjohtajan vaaliin nähden noudatettava mitä voimassa olevat asetukset siinä kohden kansakoulujohtokunnasta säätävät.

5 §.

Kasvatuslautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta, niin myös kun lautakunta on päättänyt ilman eri kutsua kokoontua määrättyinä viikon tai kuukauden päivinä.

Lautakunnan kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa.

6 §.

Jos puheenjohtaja on jäävillinen, tai jos hänellä on este, tahi jos hän jää saapumatta pidettäväksi määrättyyn kokoukseen, tulee sen jäsenen astua hänen sijaansa, jonka kasvatuslautakunta siihen määrää.

7 §.

Äänestyksessä tulee päätökseksi se mielipide, jota useimmat äänet kannattavat, tahi, jos äänet käyvät tasan, se jota puheenjohtaja kannattaa.

8 §.

Kasvatuslautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla. Tapauksista, jolloin puheenjohtaja saa yksin päättää lautakunnan asioista, säädetään lähemmin 33 §:ssä.

9 §.

Puheenjohtaja on velvollinen edustamaan lautakuntaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, ellei tehtävä kuulu tai sitä ole annettu toiselle.

10 §.

Puheenjohtajan muusta toiminnasta säädetään siinä työjärjestyksessä, mikä lautakunnan tulee noudatettavakseen hyväksyä.

11 §.

Kasvatuslautakunnassa tulee olla ammattiholhooja, joka samalla toimii lautakunnan sihteerinä, kamreeri, lääkäri ja varainhoitaja sekä vahtimestari. Tarpeellinen määrä apulaisia otetaan kaupunginvaltuuston määräysten mukaan. Tämän lisäksi saa lautakunta toiminnassaan käyttää apunaan vapaaehtoisia voimia.

12 §.

Ammattiholhoojan, kamreerin ja lääkärin asettaa kaupunginvaltuusto.

Kasvatuslautakunnan asia on julistaa virat avonaisina kolmenkymmenen päivän kuluessa lautakunnalta haettaviksi sekä kaupunginvaltuustolle lähettää hakukirjat ehdotuksineen virkain täyttämiseksi.

Ennenkuin ehdotus ammattiholhoojan asettamiseksi tehdään, on holhouslautakunnan lausunto hankittava.

Edellä mainitut virkamiehet asetetaan molemminpuolisen kuusikuukautisen irtisanomisen ehdolla.

Varainhoitajan ja muut apulaiset sekä vahtimestarin ottaa ja erottaa lautakunta.

13 §.

Ammattiholhoojalla ei saa kaupunginvaltuuston lupaa siihen hankki-

matta olla muuta tointa. Ammattihoitoajan virkatoiminnasta säädetään III luvussa.

Kamreeri hoitaa kasvatuslautakunnan tilit ja pitää lähinnä silmällä lautakunnan alaisten laitosten ynnä niihin kuuluvain rakennusten ja kaluston hoitoa. Kamreerin tulee myös valmistella ja lautakunnalle esitellä kaikki lautakunnan rahavarain käyttämisistä koskevat tahi sen taloudenhoidon välittömässä yhteydessä olevat asiat.

Lääkäriin tulee avustaa lautakuntaa antamalla kaikkea sitä lääkärinapua, jota lautakunta toimintansa harjoittamisessa tarvitsee.

Varainhoitaja hoitaa lautakunnan rahavaroja ja tekee niistä tilin.

Tarkempia määräyksiä tässä mainittujen virkamiesten virkatoiminnasta on työjärjestyksessä.

14 §.

Kasvatuslautakunnan puheenjohtajalla on vuosipalkkio ja lautakunnan jäsenillä palkkiota kultakin kokoukselta kaupunginvaltuuston vahvistama määrä. Ammattihoitoaja sekä muut kasvatuslautakunnan palveluksessa olevat virkamiehet ynnä vahtimestari saavat vakinaista palkkausta vuosirahansäännön mukaan.

II luku.

Kasvatuslautakunnan tehtävistä.

15 §.

Kasvatuslautakunnan tulee koettaa ehkäistä sitä, että lapsia ja nuorisoa ruumiillisesti huonosti hoidetaan tahi siveellisesti laiminlyödään. Sitä varten on lautakunnan velvollisuus:

edistää lasten- ja nuorisonhoitoa tarkoittavia yrityksiä;

koettaa saada vanhemmat ja edusmiehet käyttämään lapsiaan koulussa; sekä

koettaa ehkäistä lasten ja nuorukaisten käyttämistä sellaiseen ansio-työhön, joka on vahingollista heidän ruumiilliselle ja siveelliselle kehitykselleen.

16 §.

Kasvatuslautakunnan velvollisuus on hankkia tieto niistä Helsingin kaupunkikuntaan kuuluvista lapsista, jotka ovat alttiina ilmeiselle siveelliselle tahi ruumiilliselle huonolle hoidolle tahi ovat niin pahantapaisia, etteivät he ole ojennettavissa edusmiehen hoidolla ja koulukurilla.

Niinikään tulee kasvatuslautakunnan koettaa hankkia tieto kunnan kaikista avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista, olivatpa he alttiina huonolle hoidolle tai ei.

17 §.

Jos kasvatuslautakunta huomaa, että 16 §:n 1 momentissa mainittuun olosuhteeseen ei ole korjausta muulla tavoin aikaansaataavissa, tulee lautakunnan ottaa tutkittavakseen, eikö lapselle olisi hankittava sopivaa hoitoa ja kasvatusta kodin ulkopuolella, ja koettaa tähän hankkia vanhempain tahi edusmiehen suostumus, taikka myös, jos tarpeelliselta näyttää, ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että vanhemmat erotetaan lapsensa kasvatusoikeudesta ja lapselle määrätään hoitoaja.

Elleivät vanhemmat tahi edusmies voi lapselle antaa tarpeellista hoitoa ja kasvatusta siitä syystä, ettei ole varoja, on kasvatuslautakunnan ilmoitettava asiasta vaivaishoitohallitukselle.

18 §.

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella, tulee lautakunnan ottaa harkittavakseen, käykö äitiä katsominen sopivaksi olemaan lapsen holhoojana vai onko siksi hankittava toinen henkilö.

Muutoin olkoon aviottomain lasten äideille annettavaan apuun nähden noudatettavana mitä 30 §:ssä siitä säädetään.

19 §.

Lapsi, jolle kasvatuslautakunnan toimesta on hankittava kasvatusta oman kodin ulkopuolella, on mikäli mahdollista sijoitettava toiseen sopivaan yksityiskotiin. Jos sellaista ei ole käytettävänä tai jos näyttää sopimattomalta, että lapsi oleskelee yksityiskodissa, on lapsi sijoitettava laitokseen.

20 §.

Kasvatuslautakunnan tulee valvoa niiden lasten hoitoa ja kasvatusta, jotka sen toimesta on sijoitettu oman kodin ulkopuolelle, ja sitä varten muun muassa toimituttaa niiden kotien ja lastenhoitolaitosten tarkastuksia, joissa lapsia hoidetaan.

Jos lapsi on sijoitettu kasvatuslaitokseen, olkoon silmälläpidosta voimassa mitä siitä erittäin on säädetty.

21 §.

Kasvatuslautakunnan tulee panna huomiota sellaistenkin kasvattilasten hoitoon, joista se, sen mukaan kuin edellä on sanottu, ei ole velvollinen pitämään huolta, kuitenkin lukuunottamatta niitä, jotka ovat terveydenhoitolautakunnan välittömän silmälläpidon alaisina tai jotka kaupungin vaivaishoito on ottanut huostaansa.

22 §.

Jos kasvatuslautakunnan tietoon on tullut, että lapsi, joka oleskelee Helsingissä, mutta on kotoisin toisesta kunnasta, on alttiina huonolle hoidolle tahi osottaa pahantapaisuutta, tulee kasvatuslautakunnan ryhtyä asianhaaran vaatimiin toimiin.

23 §.

Kasvatuslautakunnan tulee pitää tärkeänä asianaan tiedon hankkimista henkilöistä, jotka ovat halukkaita ja sopivia niiden lasten holhoojiksi, jotka ovat sen tarpeessa. Niinikään tulee kasvatuslautakunnan pitää huoli siitä, että sopivia kasvattikoteja on käytettävänä.

24 §.

Paitsi edellä mainituissa tapauksissa tulee kasvatuslautakunnan toimia yhteisesti kaupungin viranomaisten ja lautakuntain kanssa, antaa niille lausuntoja ja toimittaa niille tietoja lasten- ja nuorisonhoitoa koskevista asioista sekä tarpeen vaatiessa käyttää niiden apua.

Erittäin tulee kasvatuslautakunnan antaa terveydenhoitolautakunnalle tietoja kaikista Helsingin kaupungissa olevista kolmea vuotta nuoremmista kasvattilapsista, jotka kasvatuslautakunta on sijoittanut oman kodin ulko-

puolelle tahi joista kasvatuslautakunta muutoin on saanut tietoa. Lautakunnan tulee myös antaa terveydenhoitolautakunnalle tarpeellista apua, kun tämä on havainnut kasvatilapsia olevan muutettava toisen lastenkasvattajan luo.

25 §.

Kunnan voimassa pitämät kasvatuslaitokset ja muut lasten- ja nuorisonhoitolaitokset ovat, ellei se ole muun kunnanviranomaisen asia, kasvatuslautakunnan silmälläpidon ja hoidon alaiset. Lautakunnan asia on katsoa, että mainitut laitokset ovat varustetut tarpeellisilla ohjesäännöillä.

26 §.

Kaikkia kunnan apurahaa nauttivia yksityisiä lasten- ja nuorisonhoitolaitoksia tulee kasvatuslautakunnan pitää silmällä niiden määräysten mukaisesti, joita on annettu apurahaa myöntäessä.

27 §.

Kasvatuslautakunnan tulee maaliskuun kuluessa antaa kaupunginvaltuustolle kertomus toiminnastaan edellisenä vuonna. Kertomuksen pitää myös sisältää selonteko ammattiholhoojan virkatoiminnasta.

III luku.

Ammattiholhoojasta.

28 §.

Ammattiholhoojan velvollisuus on:

johtaa kasvatuslautakunnan kansliaa sekä järjestää sen työt; esiteltäviksi valmistella sekä esitellä lautakunnan käsiteltävät asiat, niin myös huoltaa lautakunnasta lähtevät toimituskirjat, sikäli kuin ei sitä tämän johtosäännön ja lautakunnan työjärjestyksen mukaan ole annettu toisen virkamiehen tehtäväksi;

laatia lautakunnan vuosittain kaupunginvaltuustolle annettava toimintakertomus;

asianomaisille valtion ja kunnan viranomaisille antaa lautakunnalta vaaditut tilastotiedot; sekä

pitää holhottavinaan olevain lasten sekä lautakunnan hoidon alaisten lasten luetteloja.

29 §.

Erittäin on ammattiholhoojan velvollisuus, kun Helsingin kaupungista kotoisin olevan lapsen katsotaan kasvatuksensa turvaamiseksi olevan holhoojan tarpeessa eikä sopivaa yksityistä holhoojaa saada, määräyttää itsensä lapsen holhoojaksi, sikäli kuin määrääminen on Helsingin raastuvanoikeuden asia.

Jos sellainen määräys on annettu, tulee ammattiholhoojan koettaa hankkia tarpeellista avustusta lapsen elatukseen ja kasvatukseen kääntymällä etusijassa vanhempain puoleen. Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella, tulee holhoojan koettaa saada lapsen isä antamaan kohtuullista avustusta lapselle sekä, ellei sopimusta hyvällä saada aikaan, koettaa oikeudenkäynnillä saada lapsen isä siihen velvoitetuksi, niin myös katsoa, että avustus säännöllisesti suoritetaan. Ellei tuollaista elatusapua ole vanhemmilta saatavissa, tahi jos avustusta ei suoriteta ja lapsen hoito ja kasvatus joutuu varojen puutteessa

uhanalaiseksi, tulee ammattihoohoojan, ellei hänen käytettävänään ole muita keinoja, vaivashoitohallitukselta hankkia tähän tarpeellinen avustus.

30 §.

Ammattihoohoojan tulee lisäksi:

avustaa avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten äitejä, joiden lasten hoohooja hän ei ole, kasvatusavun hankkimisessa lasten isiltä koettamalla saattaa nämä suosiolla sopimaan vuotuisen elatusavun maksamisesta tahi korvauksen suorittamisesta kerta kaikkiaan vuosiavustuksen sijasta;

niinikään olla tuollaisille äideille avullisena tekemässä sopimusta lapsen hoitamisesta kasvatuskodissa, niin myös avustaa avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten äitejä sekä varattomia vanhempia yleensä välikirjan laatimisessa, joilla vanhemman oikeus lapseen luovutetaan vieraalle henkilölle; sekä

naimattomille lapsensynnyttäjille antaa muutakin apua, jota näiden tila ennen ja jälkeen synnytyksen voi vaatia.

31 §.

Jos Helsingin kaupunkikuntaan kuuluvalla lapsella on myönnetty vaivaisapua ja vaivashoitohallitus haluaa siihen lapseen nähden luovuttaa silmälläpito-oikeutensa ammattihoohoojalle, on tämä velvollinen tehtävän vastaanottamaan.

32 §.

Muutoin tulee ammattihoohoojan antaa sitä virkaan kuuluvaa apua, jota kasvatuslautakunta tai sen puheenjohtaja häneltä pyytää.

IV luku.

Erityisiä säännöksiä.

33 §.

Kun tulee kysymys, miten on meneteltävä lapseen nähden, jolle lautakunnan päätöksen mukaan on hankittava kasvatusta oman kodin ulkopuolella, tahi kun on valittava lapselle hoohooja sellaisissa tapauksissa, joista 17 §:ssä mainitaan, niin myös kun lapsi on muutettava kodista tahi laitoksesta toiseen, saa kasvatuslautakunnan puheenjohtaja ammattihoohoojan esityksestä yksin päättää lautakunnan nimessä.

Ammattihoohoojan on tällöin annettava lausunto asiasta. Jos hän on toista mieltä kuin puheenjohtaja, on asia alistettava lautakunnan tutkittavaksi.

34 §.

Kasvatuslautakunta voi antaa ammattihoohoojan toimeksi lautakunnan puolesta suorittaa 17 §:n 2 momentissa, 21, 22 ja 23 §:ssä sekä 24 §:n 2 momentissa mainitut tehtävät; kuitenkin on hänen niiden täytäntöönpanosta viivyttlemättä ilmoitettava lautakunnalle.

35 §.

Kun sopimus tehdään lapsen luovuttamisesta yksityiskotiin tahi lastenkotiin, on kasvatuslautakunnalle varattava oikeus valvoa lapsen hoitoa ja, milloin tahansa tarpeelliseksi katsoo, ottaa lapsi pois lapsenkasvattajan hallusta.

36 §.

Kun kasvatuslautakunta on päättänyt ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että lapsen kasvatusoikeus on otettava vanhemmilta pois, pitää asiasta holhouslautakunnalle lähetettävän kirjelmän mukana olla kaikki asiassa syntyneet kirjat.

37 §.

Jäljennös kasvatuslautakunnan pöytäkirjasta ja muista asiakirjoista annetaan asiallisille puhtaaksikirjotusmaksusta.

38 §.

Tämä johtosääntö astuu voimaan 1 päivänä tammikuuta 1915.

Kasvattilasten
ruumiillista
hoitoa koskeva
sääntö.

Kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskeva sääntö.

1 §.

Terveystenhoitolautakunnan velvollisuus on pitää silmällä niiden kolmea vuotta nuorempain lasten hoitoa, joita Helsingin kaupunkikunnassa kasvatetaan muiden kuin vanhempainsa tahi laillisen holhoojansa luona. Mainittua silmälläpitoa toimittavat terveystenhoitolautakunnan valvonnan alaisina yksi tahi useammat mainitun tehtävän lautakunnalta saaneet lääkärit, joita siinä avustavat muut henkilöt sillä tavoin, kuin lautakunta katsoo sopivaksi määrätä.

2 §.

Jokainen, joka on vastaanottanut lapsen sillä tavoin kuin 1 §:ssä on sanottu, olkoon velvollinen kahden vuorokauden kuluessa vastaanottamisesta ilmoittamaan siitä terveystenhoitolautakunnalle.

Jos lapsenkasvattaja muuttaa asuntoa, on terveystenhoitolautakunnalle kahden vuorokauden kuluessa annettava siitä tieto. Jos lapsi kuolee, tahi jos kasvattaja luovuttaa sen luotaan, on siitä viimeistään vuorokauden kuluessa ilmoitettava terveystenhoitolautakunnalle.

3 §.

Kun ilmoitus, josta 2 §:n 1 momentissa puhutaan, on terveystenhoitolautakunnalle saapunut, tulee lautakunnan heti toimituttaa kodin terveystellinen tarkastus. Jos sellainen tarkastus on toimitettu ja terveystenhoitolautakunnalle ilmoitetaan, että lapsenkasvattaja on vastaanottanut lisää lapsia tahi muuttanut asuntoa, tulee terveystenhoitolautakunnan harkita, onko kodin tarkastus tämän johdosta toimitettava vai ei.

Jos kasvattilapsi kuolee, tulee terveystenhoitolautakunnan, jos tarpeelliselta näyttää, toimituttaa kuolemantapausta koskeva tutkimus.

4 §.

Lapsenkasvattajan tulee alinomaa panna kasvattilapsen hoitoon tarpeellista huolta, ja, jos lapsi sairastuu, hankkia sille sellaista erikoishoitoa kuin asianhaarat vaativat.

Lapsenkasvattaja älköön panko estettä terveystenhoitolautakunnan toimittamalle lapsen hoidon silmälläpidolle; noudattakoon myös niitä määräyksiä, joita se tai ne henkilöt, jotka terveystenhoitolautakunta on valtuuttanut silmälläpitoa toimittamaan, sitä varten antavat.

5 §.

Jos terveydenhoitolautakunta havaitsee, että lapsen hoito ei ole tyydyttävä, tulee lautakunnan velvoittaa asianomainen ryhtymään tai itse ryhtyä toimiin lapsen muuttamiseksi toiseen kotiin, ja sopivan kasvatuskodin saamiseksi kääntyköön lautakunta kasvatuslautakunnan puoleen.

6 §.

Lapsenkasvattajan, jonka terveydenhoitolautakunta on 5 §:n mukaan velvoittanut antamaan vastaanottamansa lapsen luotaan, voi lautakunta kieltää joksikin aikaa toistaiseksi vastaanottamasta kasvattilapsia.

7 §.

Jos 2 §:ssä mainittu ilmoitus jätetään tekemättä, olkoon rangaistus sakkoa viidestä viiteenkolmatta markkaan. Jos joku on 6 §:ssä mainittua kieltoa rikkonut, olkoon sakko viidestäkolmatta kahteensataan markkaan.

8 §.

Jos terveydenhoitolautakunnan 5 tai 6 §:n mukaan antamaa määräystä ei noudateta, saatakoon niskoitteleva velvoittaa siihen niin kuin voimassa olevassa asetuksessa terveydenhoidosta Suomessa säädetään.

9 §.

Harkinnan mukaan voi terveydenhoitolautakunta tässä säännössä määrätystä silmälläpidosta vapauttaa lapset, jotka on otettu lastenhoitolaitokseen tahi jotka sellainen laitos tai vaivashoitoyhdyskunta taikka lastenhoitoyhdistys on antanut elätteelle yksityishenkilön luo ja joita siellä valvotaan laitoksen, vaivashoitoyhdyskunnan tahi yhdistyksen toimesta, niin myös sellaiseen kasvatuskotiin sijotetun lapsen, joka on lapsen vastaanottanut muusta syystä kuin tulojen tahi ansion toivossa.

10 §.

Tämä sääntö astuu voimaan 1 päivänä tammikuuta 1915.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan maaliskuun 10 päivänä antanut ¹⁾ musiikkilautakunnan toimeksi käydä uudistamaan voimassa olevaa johtosääntöään, sikäli kuin orkesteriyrityksen ottaminen kaupungin haltuun sitä vaati, sekä sitten alistaa ehdotuksen valtuuston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi, lähetti lautakunta kirjelmässä ²⁾ huhtikuun 20 päivältä valtuustolle laatimansa uuden johtosääntöehdotuksen.

Musiikkilautakunnan uusi johtosääntö.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ ehdotuksen eräin muutoksin, joten johtosääntö sai seuraavan sanonnan:

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 106. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 33 §.

Helsingin kaupungin musiikkilautakunnan johtosääntö.**1 §.**

Musiikkilautakunnan tehtävänä on käsitellä kunnalliset musiikkiasiat, ja se harjoittaa toimintaansa tämän johtosäännön ja kaupunginvaltuuston antamain määräysten mukaisesti.

2 §.

Musiikkilautakunta hoitaa Helsingin kaupungin soittokunta nimistä, kunnan voimassa pitämää musiikkiyritystä, johon nähden lautakunnan asiana on:

- a) asettaa johtajat ja varajohtajat;
- b) tarpeen vaatiessa tehdä sopimukset vierailevain johtajain ja solistien kanssa;
- c) soittokunnanjohtajia kuultuaan asettaa tarpeellinen määrä soittajia ja määrätä heidän palkkansa ja muut palvelusehtonsa;
- d) ottaa taloudenhoitaja, joka samalla on kirjanpitäjä, ynnä kassanhoitaja ja kaupungin soittokunnan kanslian palveluskunta sekä vahvistaa taloudenhoitajan ja kassanhoitajan johtosääntö;
- e) pitää silmällä soittokunnan taiteellista johtoa ja määrätä sen työohjelma joka soitantokaudeksi, ryhtyä toimiin soittokunnan esiintymiselle tarpeellisten huoneistojen hankkimiseksi sekä määrätä soittokunnan konserttien tilaus- ja kertalippujen hinnat ynnä sen vuokratariffi;
- f) vahvistaa soittokunnan jäsenten järjestyssäännöt, ratkaista saapuneet kantelut ja kurinpitoasiat sekä käsitellä lautakunnan tutkittaviksi annetut yrityksen palveluksessa olevain henkilöiden keskinäiset riitakysymykset;
- g) vuosittain ennen lokakuun 1 päivää rahatoimikamariin antaa seuraavan vuoden kulunkiarviolaskelma sekä ehdottaa kunnan soittokunnan voimassapitoon tuona aikana tarvittava määrärahasumma;
- h) kaupunginvaltuuston myöntämän vuosimäärärahan puitteissa hoitaa yrityksen taloutta ja järjestää sen sisäiset asiat;
- i) valvoa orkesteriyrityksen nuottivaraston ja kaluston hoitoa, tarkastaa kuluneen kaluston hylkääminen ja poisto sekä yksissä neuvoin soittokunnanjohtajain ja taloudenhoitajan kera päättää uusien nuottien ja uuden kaluston hankkimisesta vahvistetun rahassäännön puitteissa;
- j) vuosittain ennen helmikuun 1 päivää rahatoimikamariin antaa lähinnä edellisen vuoden tilit asianmukaisesti päätettyinä kaupungin yleisiin tileihin pantaviksi ja niiden kera tarkastettaviksi; sekä
- k) ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin soittokunnan käyttämiseksi soittamollisen elämän hyväksi ja kunnan eduksi.

Musiikkilautakunta voi kaupunkia oikeudellisesti sitovalla vaikutuksella tehdä sopimuksia toimialallaan.

Musiikkilautakunnalla on valta poikkeustapauksissa ja lyhyenlaiseksi ajaksi, kun musiikkielämän etuja haittaamatta voi käydä päinsä, sallia kaupungin soittokunnan esiintyä toisella paikkakunnalla.

3 §.

Musiikkilautakunnan asiana on muutoin:

- a) valvoa ja tarkastaa kaupungin avustamain musiikkiyritysten johtoa niin taiteellisessa kuin taloudellisessakin suhteessa;
- b) panna toimeen kaupunginvaltuuston musiikkiasioista tekemät päätökset;
- c) antaa lausunnot asioista, jotka kaupunginvaltuusto lähettää lautakunnan valmisteltaviksi; sekä

d) tehdä aloitteita lautakunnan toimialaan kuuluvissa asioissa ja kaupunginvaltuustolle ehdotuksia sellaisista asioista.

4 §.

Musiikkilautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kahdeksi vuodeksi. Kaupunginsoittokunnan palveluksessa olevia johtajia ei voi lautakuntaan valita.

5 §.

Jos jäsen eroaa ennen vaalikauden päättymistä, on siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle uuden vaalin toimittamista varten. Näin valittu toimii sen ajan, mikä eronneella on jälellä.

6 §.

Musiikkilautakunta valitsee jäsenistään suletuin lipuin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan joka vuodeksi, ja on sellaisen vaalin tulos kaupunginvaltuustolle ja maistraatille ilmoitettava.

7 §.

Musiikkilautakunnan kokoonkutsuu puheenjohtaja niin usein kuin katsoo asiain sitä vaativan tai kun joku jäsen sitä puheenjohtajalta pyytää.

Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estettyinä saapumasta kokoukseen valittakoon tilapäinen puheenjohtaja.

8 §.

Musiikkilautakunta on päätösvaltainen, kun neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätöksen tekoon.

Jos avonaisesti äänestettäessä eriäviä mielipiteitä kannattavat äänet jakautuvat tasan, voittaa puheenjohtajan kannattama mielipide. 6 §:ssä mainituissa, suletuin lipuin toimitettavissa vaaleissa määrätään arvalla etusija niiden kesken, jotka ovat saaneet saman äänimäärän.

9 §.

Eräiden juoksevain asiain ryhmäin käsittelyn saa, kun tarpeelliseksi harkitaan, antaa toimeksi musiikkilautakunnan pienemmälle osastolle eli jaostolle, jolla on valta päättää lautakunnan nimessä. Jaostossa johtaa puhetta lautakunnan puheenjohtaja tahi lautakunnan siihen valitsema jäsen.

Asiaa ei saa jaostossa ratkaistavaksi ottaa, ellei paitsi puheenjohtajana toimivaa ole kaksi jäsentä saapuvilla.

Työn jakaminen musiikkilautakunnan ja sen jaoston kesken on lautakunnan asia.

10 §.

Sihteerintehtävään hoitamista varten ottaa lautakunta siihen sopivan henkilön kaupunginvaltuuston määräämän palkkion maksamalla.

Lautakunnan kokousten pöytäkirjassa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat sekä tehdyt päätökset perusteluineen. Jos eriäviä mielipiteitä ilmaantuu, on keskustelun pääkohdat kirjoitettava pöytäkirjaan. Tarkistus toimitetaan joko paikalla tai seuraavassa kokouksessa.

Lähtevät toimituskirjat ynnä kirjalliset sopimukset ja kaupunginkassaan osotetut maksumääräykset allekirjottaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

11 §.

Kun syytä on, kutsuu lautakunta kokouksiinsa asiantuntijoita sekä tässä kaupungissa toimivain soitannollisten yritysten, seurain tahi korporatioiden edustajia tahi yrityksen palveluksessa olevat johtajat, taloudenhoitajan tahi soittokunnan jäsenten edustajat; näin kutsutuilla on oikeus ottaa osaa lautakunnan keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

12 §.

Lautakunnan on vuosittain ennen syyskuun umpeenmenemistä kaupunginvaltuustolle annettava kertomus toiminnastaan edellisenä soitantokautena.

Toimihenkilöiden ottaminen Nickbyn mielisairaalaan.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että samoja periaatteita, mitkä oli vahvistettu noudatettaviksi Marian sairaalassa toimihenkilöjä sinne otettaessa, oli toistaiseksi sovellettava otettaessa toimihenkilöjä Nickbyn mielisairaalaan.

Nickbyn mielisairaalan säännöt.

Niinikään terveystenhoitolautakunnan esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että lääkintöhallituksen tammikuun 21 päivänä 1896 työ- ja vaivaistalon houreinhoitolaitokselle vahvistamaa ohjesääntöä oli toistaiseksi sopivilta kohdin noudatettava Nickbyn mielisairaalassakin, minkä ohessa valtuusto antoi lautakunnan toimeksi yksissä neuvoin mainitun sairaalan ylilääkärin kanssa laatia ehdotuksen sairaalan säännöiksi.

Työtarkastajain johtosääntö.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan maaliskuun 11 päivänä 1913 antanut ³⁾ terveystenhoitolautakunnan toimeksi laatia ja valtuustolle lähettää ehdotuksen käsityöliikkeiden ja työpaikkain tarkastajain johtosäännöksi, lähetti lautakunta kirjelmässä maaliskuun 19 päivältä valtuustolle laatimansa ehdotuksen Helsingin kaupungin työtarkastajain johtosäännöksi.

Asiaa esiteltäessä vahvisti kaupunginvaltuusto ⁴⁾ seuraavan johtosäännön:

Helsingin kaupungin työtarkastajain johtosääntö.

1 §.

Valvomaan että työntekijäin suojelemisesta voimassa olevia asetuksia asianmukaisesti noudatetaan Helsingin kaupungissa olevissa käsiammattiliikkeissä ja työpaikoilla asettaa kaupunki mies- ja naispuolisen työtarkastajan.

2 §.

Miespuolisen tarkastajan tulee toimittaa tarkastukset käsiammattiliikkeissä ja työpaikoilla, joissa enimmäkseen käytetään miespuolisia työntekijöitä, ja naispuolisen tarkastajan liikkeissä ja työpaikoilla, joissa etusijassa on naispuolisia työntekijöitä.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 21 §. Ks. myös tätä kert. siv. 85 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 21 §. — ³⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 107 ja 108. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 18 §.

Käsiammattiliikkeissä ja työpaikoilla, joissa molemmat sukupuolet ovat likimain yhtä lukuisasti edustettuina, on tarkastajain toimitettava tarkastuksia yhteisesti ja tulee heidän muutoinkin tarkastustoimituksissa ja, kun se muutoin havaitaan tarpeelliseksi, olla yhteistoiminnassa keskenään.

3 §.

Tarkastajain velvollisuutena on:

1) kumpaisenkin työalallaan perehtyä oleviin ammatti- ja työoloihin sekä sitä varten ainakin kerran vuodessa käydä kaikissa käsiammattiliikkeissä ja työpaikoilla;

2) valvoa, että voimassa olevia asetuksia ja muita säännöksiä, erittäinkin lasten ja nuorten henkilöiden työtä koskevia, tarkoin noudatetaan;

3) katsoa, että työntekijöille luovutetut asunnot ovat terveellisiä ja kyllin tilavia;

4) tehdä seikkaperäiset muistiinpanot kaikista toimituksistaan sekä niissä tekemistään huomioista;

5) vähintään kerran kuukaudessa terveydenhoidontarkastajalle antaa raportti toiminnastaan sekä sen lisäksi terveydenhoitolautakunnalle neljännesvuosittain antaa selonteko siitä ja ennen helmikuun umpeenmenemistä vuosikertomus lähinnä edelliseltä vuodelta; niin myös

6) kun valtion ammattientarkastaja sitä haluaa, toimia yhteisesti hänen kanssaan käsiammattiliikkeiden ja työpaikkain tarkastamisessa sekä vuosittain tammikuun kuluessa ammattientarkastajalle antaa lähinnä edellisenä vuonna tarkastettujen työpaikkain luettelo, jossa on mainittava niissä kussakin olevain työntekijäin luku, työhuoneistojen laatu sekä missä kunnossa niiden on havaittu olevan.

4 §.

Tarkastajilla tulee tarkastustoimituksissa olla mukanaan terveydenhoitolautakunnan antama oikeutuskortti, joka tarpeen vaatiessa on näytettävä työnantajalle tai hänen sijaiselleen.

5 §.

Kun syytä muistutukseen ilmaantuu tahi vaatimus huomattun epäkohdan poistamisesta tehdään, on ilmoitus siitä, jos sitä pyydetään tahi muutoin pidetään tarpeellisenä, kirjallisesti annettava asianomaiselle työnantajalle.

Jos työnantaja laiminlyö noudattaa annettuja määräyksiä, on ilmoitus siitä tehtävä ensimmäiselle kaupunginlääkärille tarpeelliseen toimenpiteeseen ryhtymistä varten.

6 §.

Tarkastajat, jotka terveydenhoitolautakunta ottaa toimeen kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisajan ehdolla, eivät lautakunnan luvatta saa pitää muuta virkaa.

7 §.

Tarkastajilla on oikeus vuosittain terveydenhoitolautakunnan hyväksymänä aikana saada kuukauden kesäloma, ollen kumpikin tarkastaja velvollinen toisen kesäloman aikana eri korvauksetta hoitamaan hänenkin virkaansa.

Kaupungin
lihantarkas-
tusta koskevat
säännöt.

Kirjelmässä ¹⁾ helmikuun 9 päivältä lähetti terveydenhoitolautakunta valtuustolle laatimansa ehdotukset Helsingin lihantarkastusta koskeviksi säännöiksi ja kaupungin lihantarkastusaseman ohjesäännöksi.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon ¹⁾ ehdotuksista hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat:

Helsingin kaupungin lihantarkastusta koskevat säännöt.

1 §.

Kaupunkiin yhdistetyn alueen ulkopuolella teurastetuista nautaeläimistä, sioista, lampaista, vuohista ja hevosista saatua tuoretta lihaa tahi sellaisten eläinten sisälmyksiä ei saa täällä pitää kaupan eikä myöskään hotelleissa, yleisissä ruuantarjoilupaikoissa, makkaratehtaissa eikä muissa ruuanlaittopaikoissa ihmisravinnoksi valmistaa, ellei kaupungin lihantarkastusasema sitä ennen ole niitä tutkinut ja leimannut.

Samat määräykset koskevat kaupunkiin tuotua savustettua, palvattua ja suolattua lihaa.

Lihantarkastusasema on terveydenhoitolautakunnan ylivalvonnan alainen.

Kaupunkiin yhdistetyllä alueella olevassa teurastamossa teurastetun eläimen liha tarkastetaan sillä tavoin kuin siitä erittäin säädetään.

2 §.

Kaupan pidetty leimaamaton liha on asianomaisen poliisiviranomaisen toimesta viipymättä tutkittava sekä omistaja laiminlyönnistään saatettava edesvastaukseen.

3 §.

Tutkittavaksi on tuotava:

a) nautaeläimestä ja hevosesta vähintään neljännes ruhoa;

b) muista eläimistä vähintään puoli ruhoa (halkaistu, ei katkaistu).

Tutkittavaksi tuodun eläimen ruhon tahi sen määröosan mukana pitää seurata eläimen alaleuka, kieli, sydän, keuhkot, maksa, perna ja munuaiset sekä, jos liha on lehmästä, sitä paitsi utare ja emä; ja on sen ohessa vaarinoitava, että tutkittavaksi annetun eläimen ruhon osaan kuuluvat elimet edelleen ovat luonnollisesti yhdistettyinä siihen.

Taudin johdosta muuttuneita osia ei saa ennen tutkimusta poistaa.

Rauhasten pitää olla paikallaan eikä niihin saa olla tehty leikkauksia.

Rinta- ja vatsaonteloa verhoovia kalvoja ei saa ennen tutkimusta poistaa.

Jos teurastettu eläin tuodaan talvella jäätyneessä tilassa, pitää se olla suoraksi vedetty ja sivut ulospäin käännettyt.

Teurastettu eläin, jonka mukana seuraa Suomessa asianmukaisesti oikeutetun eläinlääkärin antama tarkastustodistus ja joka sitä paitsi on niin merkitty, että erehdyttä ei voi syntyä, tutkitaan, vaikkei siihen kuuluvia elimiä seuraakaan mukana.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 10 §. Ks. myös tätä kert. siv. 89—92.

Palvattua, savustettua ja suolattua lihaa tutkitaan pienemminkin kappalein, vaikkei edellä mainittuja elimiä seuraa mukana, ja samaten lihaa, joka on ulkomailta tuotettu asianmukaisesti vahvistettuja ehtoja noudattaen.

Kaikki lihantarkastusasemalle tarkastettavaksi tuotu sianliha on myös tutkittava triikiinien olemassaolon selville saamiseksi.

4 §.

Tutkittavaksi tuodun lihan pitää olla puhdasta ja siistiin päällykseen käärittynä. Sitä ei saa kulettaa likaisissa ajoneuvoissa.

5 §.

Se, joka tuo lihaa tutkittavaksi, on velvollinen ilmoittamaan eläimen kotipaikan ja omistajan nimen.

Jos sillä, joka lihan tutkimusta vaatii, on aihetta epäillä tahi jos hänelle on tunnettua, että liha on peräisin eläimestä, joka on taudin tähden hätäpakosta teurastettu, tulee hänen siitä lihaa perille jättäessään tehdä ilmoitus.

6 §.

Lihaa, joka lihantarkastusasemalle tuodaan säädettyjä määräyksiä noudattamatta, ei tutkita, ja tulee tarkastusmiehen siitä ilmoittaa terveydenhoitoviranomaisille, jos syytä katsotaan olevan.

7 §.

Epäilyttävissä tapauksissa voi tarkastusmies pidättää lihan enintään 24 tuntia, mutta on siinä tapauksessa velvollinen huolehtimaan sen säilyttämisestä niin, ettei se sen johdosta pilaannu.

8 §.

Liha tutkitaan ja leimataan siinä järjestyksessä, kuin se lihantarkastusasemalle tuodaan.

9 §.

Tutkittu ja hyväksytty liha varustetaan terveydenhoitolautakunnan taroitusta varten vahvistamilla leimoilla.

Liha, jonka tarkastusmies harkitsee vasta erikoisen käyttelyn jälkeen kelpaavan ihmisravinnoksi, on lihantarkastusasemalla omistajan kustannuksella keitettävä tahi suolattava.

Omistajan on lupa antaa mainitulla tavalla käyritelty liha lihantarkastusaseman sitä varten perustettuun myymälään myytäväksi terveydenhoitolautakunnan vahvistaman korvauksen suorittamalla.

Ihmisravinnoksi kelpaamaton liha on tarkastusaseman toimesta hävitettävä, ellei sitä toteensaastavasti käytetä teknillisiin tarpeisiin.

10 §.

Tutkittu ja leimattu liha on omistajan heti pois vietävä, ellei hän halua säädetyn maksun suorittamalla sitä säilyttää seuraavaan päivään lihantarkastusaseman jäädytysluoneessa.

11 §.

Tutkimuksesta suoritetaan edeltäpäin maksu lihantarkastusasemalle vahvistetun taksan mukaan.

Suoritettua tutkimusmaksua ei makseta takaisin.

12 §.

Näiden sääntöjen rikkominen rangaistaan enintään neljänsadan markan sakolla, ellei rikkomuksesta ole rangaistusta säädetty yleisessä laissa.

13 §.

Lihantarkastusasemalla on, paitsi mitä tässä ohjesäännössä säädetään, noudatettava niitä järjestyssääntöjä, joita sitä varten annettaneen.

14 §.

Nämä säännöt astuvat voimaan kesäkuun 1 päivänä 1914.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto läänin kuvernööriltä anoa vahvistusta mainituille säännöille, minkä ohessa terveydenhoitolautakunnalle annettiin toimeksi, sittenkun semmoinen vahvistus oli saatu, sopivalla tavalla saattaa säännöt yleisön tiedoksi.

Kun terveydenhoitolautakunnan laatiman lihantarkastusaseman ohjesääntöehdotuksen 1 ja 2 sekä 5—11 §§ oli siirretty edellä mainittuihin sääntöihin sekä mainitun ehdotuksen järeillä olevat 3 ja 4 §§ oli kaupunginvaltuuston mielestä pantava erityiseen lihantarkastusaseman johtosääntöön, jossa lisäksi voisi olla määräyksiä tarkastusaseman palveluksessa olevan henkilökunnan asettamisesta, tehtävistä y. m. s. ja se voitiin laatia, sittenkun lähempää kokemusta eritoten viimeksi mainitusta seikasta oli saatu, päätti valtuusto antaa terveydenhoitolautakunnan toimeksi aikansa valtuustolle lähettää ehdotuksen sellaiseksi johtosäännöksi.

Helsingin
teurastamo-
osakeyhtiön
teurastamossa
teurastettujen
eläinten lihan
tarkastusta
koskeva
sääntö.

Kirjelmässä kesäkuun 30 päivältä lähetti terveydenhoitolautakunta valtuustolle laatimansa ehdotuksen Helsingin teurastamo-osakeyhtiön teurastamossa teurastettujen eläinten lihan tarkastusta koskevaksi säännöksi.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon ehdotuksesta hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto säännön seuraavana:

Helsingin teurastamo-osakeyhtiön käytettävänä olevassa teurastamossa teurastettujen eläinten lihan tarkastusta koskeva sääntö.

1 §.

Helsingin teurastamo-osakeyhtiön käytettävänä olevassa teurastamossa teurastettujen eläinten liha on yhtiön asettaman ja palkkaaman sekä terveydenhoitolautakunnan tähän toimeen määräämän eläinlääkärin asianmukaisesti tarkastettava, ja saa lihaa, jonka hän on havainnut kelpaavan ihmisravinn-

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 22 p. 9 §.

noksi ja joka on varustettu terveydenhoitolautakunnan vahvistamalla leimalla, Helsingin kaupungissa pitää kaupan olematta kaupungin tarkastus-
asemalla tutkittu ja leimattu.

2 §.

Liha, jonka edellä mainitussa tarkastuksessa tutkitaan vasta erityisen käyttelyn jälkeen kelpaavan ihmisravinnoksi, keitetäköön kaupungin lihan-
tarkastusasemalla erityisestä maksusta, ja on omistaja oikeutettu antamaan
tuollaisen lihan myytäväksi lihan tarkastus-
aseman sitä varten pitämään myy-
mälään määrätyn korvauksen suorittamalla.

3 §.

Ihmisravinnoksi kelpaamaton liha on valvovan eläinlääkärin silmällä-
pidon alaisena hävitettävä, ellei sitä toteensaastavasti käytetä teknillisiin tar-
peisiin.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto läänin kuvernööriltä anoa
vahvistusta mainitulle säännölle sekä antaa terveydenhoitolauta-
kunnan toimeksi, sittenkun semmoinen vahvistus oli saatu, saattaa
säännön yleisön tiedoksi.

Kirjelmässä lokakuun 22 päivästä ilmoitti terveydenhoitolauta-
kunta, että tšekäläinen vaakain tarkistaja ei ollut katsonut voivansa
hyväksyä kaupungin lihan tarkastus-
asemalla olevaa luistivaakaa
käytettäväksi, koska sellaisia vaakoja heinäkuun 16 päivänä 1886
mittain, painojen ja punnitsimien vakauksesta ja leimauksesta y. m.
annetun ohjesäännön 22 §:n mukaan, sellaisena kuin tämä sisältyy
heinäkuun 14 päivänä 1899 annettuun julistukseen, saa käyttää
ainoastaan satamissa, lastauspaikoilla ja teollisuuslaitoksissa. Tämän
 johdosta ja kun vetoaminen vakaustoimikuntaan ei ollut antanut
toivottua tulosta, esitti lautakunta, että kaupunginvaltuusto tekisi
alistuksen mainitun pykälän muuttamisesta siihen suuntaan, että
tuollaisia vaakoja saisi käyttää erilaatuisissa kunnan laitoksissa,
erittäinkin kun samanlainen luistivaaka oli aiottu hankkia kunnan
vastaiseen teurastamoonkin.

Esitys luvan
saamisesta n. s.
juoksupunnus-
vaakain käyttö-
miseen lihan-
tarkastusase-
malla ja teu-
rastamossa.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, koska kaupun-
gin lihan tarkastus-
aseman ja teurastamon käynee vaikeaksi ehtiä
punnita näissä laitoksissa tutkittuja teurastettuja lihamääriä, ellei
puheenalaista laatua olevia vaakoja saa ottaa niissä käytäntöön,
k. senaatille alistaa, että ryhdyttäisiin sen suuntaisiin toimenpitei-
siin, että tuollaisia vaakoja on lupa mainituissa laitoksissa käyttää.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan joulukuun 9
päivänä 1913 hyväksynyt ²⁾ ehdotuksen kaupungin vaivaishoidon

Uusi vaivais-
hoito-ohje-
sääntö.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 12 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 214 ja seur.

uudeksi ohjesäännöksi sekä päättänyt ehdotukselle hankkia läänin kuvernöörin vahvistuksen, lähetti maistraatti kirjelmässä helmikuun 13 päivältä valtuustolle kuvernöörin saman kuukauden 12 päivänä antaman lähetepäätöksen, jossa valtuuston oli käsketty tehdä mainittuun ehdotukseen semmoiset oikaisut ja muutokset, kuin vaivahoidontarkastaja oli asiasta kuvernöörille antamassaan lausunnossa vaatinut.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto sen lähettää vaivaishoitohallituksen lähemmin valmisteltavaksi.

Annettuaan valtuustolle kirjelmät maaliskuun 4 2) ja huhtikuun 16 päivältä ilmoitti hallitus kirjelmässä 3) viimeksi mainitun kuukauden 30 päivältä vaivahoidontarkastajan toimesta kokoon-tuneensa hänen kanssaan neuvottelemaan erinäisten ohjesäännön pykäläin sanamuodosta. Vaivahoidontarkastajan silloin antamain ohjeiden mukaisesti hoitohallitus ehdotti seuraavia oikaisuja ja lisäyksiä ohjesääntöön:

Kaupunginvaltuuston nimitettäviin virkailijoihin oli 25 §:ssä ennestään mainittujen lisäksi pantu kanslianjohtajat. Vaivaishoitohallitus oli niinikään tahtonut täyttää vaivahoidontarkastajan lausuman toivomuksen, että toimitusjohtajan, lastenhoidontarkastajan sekä kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajan pääasialliset tehtävät määriteltäisiin kuvernöörin vahvistettavilla säännöksillä, minkätähden ohjesääntöön oli pantu ensimmäinen kappale kunkin näiden virkailijan johtosäännöistä, jota vastoin tarkempain johtosääntöjen vahvistaminen olisi kaupunginvaltuuston asia. Samaten oli vaivahoidontarkastajan vaatimuksesta ohjesääntöön pantu tarkempia määräyksiä siitä järjestyksestä, jota avunhakijan oli noudatettava, kun hän vaivaishoitoa tarvitessaan kääntyi kunnan vaivaishoitoviranomaisten puoleen, sekä määräys että oli vuosittain saatettava yleisön tiedoksi, missä vaivaishoitokansliat sijaitsivat ja milloin ne olivat avoinna.

Tämän mukaisesti muuttuisi kaupunginvaltuuston hyväksymä vaivaishoito-ohjesäännön 25 §:n ehdotus seuraavaksi:

25 §.

Kaupunginvaltuusto valitsee vaivaishoitohallituksen ehdotuksesta kolmenkymmenen päivän hakuajan jälkeen toimitusjohtajan, lastenhoidontarkastajan, Helsingin kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajan, apulaisjohtajan, sihteerin, kanslianjohtajat, rahastonhoitajan sekä tarpeen mukaan muitakin virkailijoita, ja on kaupunginvaltuuston asia näille antaa tarkemmat johtosäännöt.

1) Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 9 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 27 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 26.

Lisäksi tuli neljä näin kuuluvaa uutta pykälää:

26 §.

Toimitusjohtajan, jolla ei saa olla muuta virkatoimintaa eikä siihen verrattavaa tehtävää, tulee lähinnä vaivashoitohallituksen alaisena johtaa kaupungin vaivashoitoa sekä sentähden panna huolellista huomiota kaikkeen, mikä yhdyskunnan yleistä vaivashoitoa koskee, edistää sen johdonmukaista toimittamista ja terveellistä kehitystä, valvoa vaivashoitoyhdyskunnan oikeutta ja parasta, panna vaivashoitohallituksen päätökset toimeen, ellei se voimassa olevain määräysten tahi hallituksen päätöksen mukaan kuulu toisen tehtäviin, katsoa että vaivashoidon virka- ja palvelusmiehet täyttävät tehtävänsä sekä muutoin suorittaa vaivashoitohallituksen hänelle antamat toimet.

27 §.

Lastenhoidontarkastajan, jolla ei kaupunginvaltuuston luvatta saa olla muuta virkatoimintaa eikä siihen verrattavaa tehtävää, tulee lähinnä vaivashoitohallituksen alaisena johtaa kaupungin vaivashoidon velvollisuutena olevaa lastenhoitoa sekä sentähden panna huolellista huomiota kaikkeen, mitä siihen kuuluu, edistää lastenhoidon johdonmukaista toimittamista ja terveellistä kehitystä, panna lastenhoitoa koskevat vaivashoitohallituksen päätökset täytäntöön sekä katsoa, että hänen alaisensa, vaivashoidon palveluksessa olevat henkilöt täyttävät tehtävänsä.

Hänen velvollisuutenaan on myös toimittaa aikuisten avunsaajain elänteelleantaminen sekä muuten täyttää vaivashoitohallituksen hänelle antamat tehtävät.

28 §.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtaja, jolla ei saa olla muuta virkatoimintaa eikä siihen verrattavaa tehtävää, johtaa kaupungin kunnalliskotia ja sen yhteydessä olevia laitoksia ja on velvollinen huolellisesti valvomaan, että laitoksen oikeutta ja parasta vaarinotetaan, että järjestystä, siisteyttä ja siveellisyyttä niissä voimassapidetään sekä että hänen alaisensa täyttävät tehtävänsä.

Hän saa laitokseen otettujen hoitolaisten suhteen käyttää sitä isäntävaltaa, mikä voimassa olevan asetuksen mukaan on vaivashoitohallituksella.

29 §.

Jokaisen, joka haluaa päästä vaivashoitoa nauttimaan, tulee itse tahi asiamiehen kautta ilmoittautua sen vaivashoitokanslian johtajalle, jonka toimialueella hän asuu, saaden avunhakija kuitenkin, jos haluaa, esittää ilmoituksensa vaivashoitohallituksen puheenjohtajalle tai sille hallituksenjäsenelle, jonka tarkastusalueella hän asuu. Kanslianjohtaja hankituttaa tarkat tiedot avunhakijan perhe- ja kotiooloista sekä avuntarpeesta. Tutkimuspyötykirjaan on myös kirjotettava hakijan pyytämäänsä avustukseen nähden lausuma toivomus, ollen hakijalla oikeus asiakirjoihin liittää kirjallinen hakemus, minkä jälkeen asianomainen alueenjohtaja niin pian kuin mahdollista esittelee asian osastonkokouksessa.

Kunkin vuoden alussa on vaivashoitohallituksen sopivalla tavalla ilmoitettava, missä vaivashoitokansliat sijaitsevat ja minä aikoina ne ovat avoinna.

26 (30) §:ään pannaan sanain „diakonisseja sekä“ jälkeen sanat „kutakin tarkastusaluetta varten“.

27 (31) §:stä poistetaan sanat „kanslianjohtajat sekä“.

28 (32) §:ssä muutetaan viittaus 27 §:ään viittaukseksi 31 §:ään.

Lopuksi vaivaishoitohallitus mainitsi vaivaishoidontarkastajan ilmoittaneen voivansa hyväksyä ohjesäännön, siinä tapauksessa että vaivaishoitohallituksen nyt ehdottamat lisäykset ja muutokset siihen tehtiin.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto vaivaishoitohallituksen esityksen, ja oli kuvernöörille tehtävä ilmoitus mainituista vaivaishoito-ohjesäännön muutoksista ja lisäyksistä.

Sittenmin lähetti maistraatti kirjelmässä marraskuun 11 päivästä valtuustolle kuvernöörin edellisen lokakuun 30 päivänä vahvistaman Helsingin vaivaishoidon uuden ohjesäännön.

Kaupunginvaltuusto päätti 2) lähettää ohjesäännön vaivaishoitohallitukselle, jonka tuli ohjesäännön painatettuaan lähettää sitä kuvernöörille 10 kappaletta kumpaisellakin kotimaisella kielellä painettuna sekä toimittaa vaivaishoidontarkastajallekin tarpeellinen kappalemäärä.

Esitysehdotus
taideteollisuus-
keskuskoulun
uudestijärjes-
tämisestä.

Kaupunginvaltuustolle annetussa 3) esitysehdotuksessa ehdotti herra V. von Wright, että valtuusto antaisi tarkoitusta varten asetetun erikoisvaliokunnan tehtäväksi tutkia, eikö taideteollisuuskeskuskoulua voisi ja pitäisi uudestijärjestää niin, että ylempi taideteollisuusopetus kokonaan erotettaisiin käsityöläiskouluopetuksesta sekä viimeksi mainittu opetus uudistettaisiin mahdollisimman tarkoin valtion ammattikasvatustarkastuksen siinä kohden tekemän ehdotuksen mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto päätti 4) esitysehdotusta lähemmin valmistelevaan asettaa komitean, johon valittiin herrat V. von Wright ja Frey, arkkitehdit A. Lindgren ja E. A. Törnwall, lehtori J. Reuter sekä professori E. Nordström.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, koska ammattiopetusta nykyään annettiin sekä varsinaisissa ammatti- ja käsityöläiskouluissa että myös suomen- ja ruotsinkielisiin kansakouluihin sitä varten perustetuilla jatkoluokilla, ilman että puheenalaista ammattiopetusta varten oli laadittu yhtenäistä ohjelmaa, lähettää tämänkin asian mainitun komitean valmisteltavaksi, ja tuli komitean erittäin panna huomiota kysymykseen, olisiko ja kuinka laajasti ammattimaista työpajaopetustakin annettava edellä mainituissa oppilaitoksissa.

Kaupungin
kansakoulujen
uusi ohje-
sääntö.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 28 päivänä 1913 siihen erikoisvaliokuntaan, joka oli asetettu edelleen

1) Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 25 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 1 p. 4 §. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 19 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 32 §.

valmistelemaan kysymystä kaupungin kansakoulujen voimassa olevan ohjesäännön muuttamisesta, palauttanut ¹⁾ asian, antoi valiokunta joulukuun 12:nä samaa vuotta päivätyn mietinnön n:o 2 ²⁾ ehdotuksineen uudeksi kansakouluohjesäännöksi sekä esitti, että kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyisi ehdotuksen ja hankkisi sille koulutoimen ylihallituksen vahvistuksen.

Asiaa uudelleen esiteltäessä hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen, kuitenkin tehden eräitä muutoksia kansakouluohjesäännön ehdotukseen.

Kirjelmässä syyskuun 9 päivältä lähetti kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja valtuustolle koulutoimen ylihallituksen kirjelmän toukokuun 12 päivältä, jossa tarkastajan oli käsketty asianomaisille tehdä esitys edellä mainitun kansakouluohjesääntöehdotuksen tarkistamisesta niiltä kohdin kuin ylihallituksen kirjelmässä mainittiin.

Sittenkun viimeksi kerrottu asia oli lähetetty ⁴⁾ edellä mainittuun valiokuntaan, antoi valiokunta lokakuun 27:nä päivätyn lausunnon ⁵⁾ asiasta esittäen, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi lausunnon oheisen, valiokunnan tarkistaman kansakouluohjesäännön ehdotuksen ja lähettäisi sen koulutoimen ylihallituksen vahvistettavaksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen muuten, paitsi että ohjesäännön johdanto poistettiin. Siten hyväksytty ohjesääntö oli seuraava:

Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesääntö.

I. Kansakoulujen järjestämisestä ja niiden toiminta-ajasta.

1 §.

Helsingin kaupunki on kahtena kansakoulupiirinä, suomen- ja ruotsinkielisenä, joilla kumpaisellakin on oma kansakoulujohtokuntansa. Samoin muodostaa kaupunki suomen- ja ruotsinkielisen tarkastusalueen.

2 §.

Kaupungin alemmissa kansakouluissa on kaksi ja ylemmissä neljä vuosiluokkaa.

Ylempään kansakouluun liittyvä jatko-opetus järjestetään sillä tavoin, kuin kaupunginvaltuusmiehet kansakoulujohtokunnan ja kansakoulutarkastajan ehdotuksesta määräävät.

¹⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 222. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 97 vuodelta 1913. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 3 p. 16 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 22 p. 24 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 67. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. marrask. 4 p. 20 §.

Varsinaisen kansakoulun ohella työskentelevän, vähä- tai vajalahjaisille lapsille tarkoitetun apukoulun järjestämisestä määräävät kaupunginvaltuusmiehet kansakoulujohtokunnan ja kansakoulutarkastajan ehdotuksesta.

Laiminlyötyjä lapsia, jotka ovat täyttäneet kymmenennen ikävuotensa saavuttamatta tarpeellisia tietoja päästäksensä ylempään kansakouluun, on erityisesti opetettava valmistavassa luokassa kansakoulujohtokunnan yksissä neuvoin kansakoulutarkastajan kanssa hyväksymän ohjelman mukaan.

Pojille ja tytöille, jotka ovat täyttäneet kaksitoista vuotta, mutta joilla ei ole tilaisuutta käydä kansakoulua tavallisilla tunneilla, järjestetään säädetty opetus iltakoulussa kansakoulujohtokunnan yksissä neuvoin kansakoulutarkastajan kanssa hyväksymän ohjelman mukaan.

3 §.

Samalla luokalla opettavien oppilaiden lukumäärä alemmassa ja ylempässä kansakoulussa ei saa nousta yli neljäkymmenen. Jos oppilasmäärä nousee suuremmaksi, on luokka jaettava, ellei oppilaiden ylimäärää sopivasti voida sijoittaa toiselle vastaavalle luokalle samassa tahi toisessa koulutalossa.

Siitä korkeimmasta oppilasmäärästä, joka 2 §:ssä mainituissa muissa kansakouluissa saadaan kullekin luokalle ottaa, määrää kansakoulujohtokunta.

4 §.

Kansakoulujen tulee olla toiminnassa viisineljättä viikkoa vuodessa.

II. *Oppilaiden vastaanottamisesta ja eroamisesta sekä koulumaksuista ja avunannosta oppilaille.*

5 §.

Kansakouluun otetaan uusia oppilaita lukuvuoden alussa. Kuitenkin myönnettäköön pääsy kouluun lukuvuoden aikanakin, jos kansakoulutarkastaja katsoo sen voivan tapahtua opetusta haittaamatta.

6 §.

Ilmoituksen lapsen kouluun ottamisesta tekevät vanhemmat tahi muu edusmies opettajalle tai opettajattarelle, jolle on jätettävä lapsen iän sekä vanhempain nimet ja ammatin osottava papinkirja. Jollei lapsi ole minkään Helsingin kaupunkiseurakunnan kirjoissa, olkoon kansakoulutarkastajan ratkaistava asianhaaran mukaan, onko lapsi otettava kouluun vai ei.

7 §.

Alempaan kansakouluun päästäkseen tulee lapsen olla täyttänyt seitsemän, mutta ei kymmentä vuotta; kansakoulutarkastajalla on kuitenkin valta poikkeustapauksissa myöntää kouluunpääsy sellaisellekin lapselle, joka on seitsemännellä ikävuodellaan.

8 §.

Ylempään kansakouluun päästäkseen tulee lapsen olla alemman kansakoulun käynyt. Kuitenkin pääsköön ylempään kansakouluun sekin lapsi, joka on muulla tavoin saavuttanut vastaavat tiedot sekä täyttänyt yhdeksän vuotta. Kansakoulutarkastajalla on valta poikkeustapauksissa myöntää kouluunpääsy lapselle, joka on yhdeksännellä ikävuodellansa.

9 §.

Oppilas kirjutetaan kansakoulujohtokunnan määräysten mukaisesti pidettävään nimikirjaan.

10 §.

Kun lapsi on ilmoitettu ja otettu kouluun, tulee edusmiehen antaa hänen säännöllisesti ja keskeytyksettä koulua käydä.

11 §.

Koulunkäynti on maksuton lapsille, joiden vanhemmilla tai muilla edusmiehillä on asuntonsa ja kotinsa Helsingin kaupungissa tai jotka, vaikka ovat kotoisin toisesta kunnasta, ovat kaupungissa tahi siihen kuuluvalla maaseudella asuvia. Muut oppilat suorittavat alemmassa kansakoulussa kymmenen ja ylemmässä kansakoulussa viisitoista penniä viikolta. Maksun ottaa vastaan asianomainen johtaja tai johtajatar, jonka tulee kantamistaan rahoista tehdä tili. Tästä maksusta vapautetaan kuitenkin kansakoulutarkastajan varatomiksi havaitsemat lapset.

12 §.

Varattomille oppilaille annetaan avustuksena vaatteita ja jalkineita, jotka kustannetaan, milloin kansakoulujen vaatetusrahastojen korot eivät riitä, kaupunginvaltuutusmiesten tarkoitusta varten myöntämästä määrärahasta.

13 §.

Kunkin lukukauden päättyessä on oppilaille annettava todistukset, joissa on arvolauseet käytöksestä, huolellisuudesta ja tarkkaavaisuudesta sekä edistyksestä eri aineissa.

Jos oppilas on asianmukaisesti käynyt ylemmän kansakoulun, saakoon hän asetuksenmukaisen päästötodistuksen.

Näistä todistuksista ei suoriteta maksua.

Jos oppilas eroaa oppimäärää suorittamatta ja haluaa koulun todistusta käytöksestä, huolellisuudesta ja tarkkaavaisuudesta sekä edistyksestä, antakoon opettaja tai opettajatar semmoisen todistuksen yhden markan lunastuksesta.

Jos todistus on hukkunut, on todistuskonseptista pyydettyessä kirjoitettava jäljennös, ja suoritetaan antajalle siitä yhden markan lunastus.

III. Opetuksesta.

14 §.

Opettajan ja opettajattaren pyrintönä tulee olla lasten johdattaminen totiseen jumalanpelkoon, isänmaanrakkauteen, esivallan ja lain kunnioittamiseen, ahkeruuteen, järjestykseen, siisteyteen ja hyviin tapoihin.

15 §.

Kansakoulun opetusohjelmaan kuuluu uskonto, äidinkielen (suomen tai ruotsin) lukeminen ja kirjoinen, maantieto, historia, laskento ynnä mittausoppi, luonnontieto ja sen yhteydessä terveysoppi, piirustus, laulu, voimistelu, veisto ja käsityöt.

16 §.

Missä järjestyksessä 15 §:ssä lueteltuja opetusaineita opetetaan sekä

kuinka monta tuntia viikossa eri luokilla kuhunkin aineeseen on käytettävä, samoin kuin oppimäärien laajuus eri luokilla luettavissa opetusaineissa, määrätään voimassa olevien säännösten mukaisilla, vuosittain tehtävillä opetus-suunnitelmilla.

17 §.

Oppilas, joka tunnustaa muuta kuin evankelis-luterilaista uskonoppia, ei ole velvollinen ottamaan osaa koulun uskonnonopetukseen, mutta tulee tarkastajan ja johtokunnan valvoa, että sanotusta opetuksesta vapautettu, muuta protestanttista oppia kuin evankelis-luterilaista tunnustava oppilas saa uskonnonopetusta sillä tavoin, kuin voimassa olevassa eriuskolaislaissa siitä on säädetty.

Niille oppilaille, jotka tunnustavat kreikkalais-katolista uskonoppia, järjestää ja kustantaa uskonnonopetuksen Helsingin kaupunki.

18 §.

Jokaisen lukuvuoden lopussa pidetään kaikissa kansakouluissa julkiset tutkinnot aikana, jonka kansakoulujohtokunta yksissä neuvoihin tarkastajan kanssa määrää.

IV. *Kurinpidosta.*

19 §.

Kansakoulussa tulee vallita hyvä järjestys. Senvuoksi on opettajain ja opettajatarin huolellisesti valvottava oppilaita sekä lomahetkillä että oppitunneilla.

20 §.

Jos oppilas tekee rikkomuksen, on häntä ojennettava ystävällisesti neuvomalla ja vakavasti varoittamalla. Jos rikkomus uusiintuu tai jos se on raskaanlaatuinen, tulkoon jokin seuraavista rangaistuksista käytäntöön:

- 1) varoitus luokan edessä;
- 2) seisominen, ei kuitenkaan neljännestuntia kauempaa, omalla paikalla tai muualla luokassa;
- 3) korkeintaan kahden tunnin jälki-istuminen;
- 4) korkeintaan viiden tunnin aresti yksinäisessä huoneessa;
- 5) erottaminen koulusta määräajaksi tahi ainaiseksi.

Jälki-istumista oppilas kärsii opettajan tai opettajattaren valvonnan alaisena huoneessa, jota silloin ei muuhun tarkoitukseen käytetä.

21 §.

Niitä rangaistuksia, jotka mainitaan 20 §:n 1 ja 2 kohdassa, saakoon, samoin kuin jälki-istumistakin, milloin sitä ei uloteta tuntia pitemmäksi ajaksi, opetusta hoitava opettaja tai opettajatar käyttä. Jälki-istumiseen, joka kestää tuntia kauemmin, voidaan oppilas tuomita ainoastaan asianomaisen johtajan tai johtajattaren suostumuksella. Arestirangaistusta yksinäisessä huoneessa, joka rangaistus voidaan määrätä ainoastaan ylemmän kansakoulun kolmannen ja neljännen luokan oppilaille, ja erottamista määräajaksi älköön käytettävä kansakoulutarkastajan luvatta. Koulusta ainaiseksi erottaminen voi tapahtua ainoastaan kansakoulutarkastajan ja kansakoulujohtokunnan myöntömyksellä.

22 §.

Jos oppilas on kärsinyt jonkin 20 §:n 3—5 kohdassa mainitun ran-

gaistuksen, on se ynnä rikkomuksen laatu joka kerta merkittävä luokan päiväkirjaan.

23 §.

Jos kansakoulutarkastaja havaitsee olevan semmoisia asianhaaroja olemassa, että oppilas tarvitsee erityistä huolenpitoa kunnan puolelta, ilmoittakoon siitä kaupungin kasvatuslautakunnalle oppilaan toimittamiseksi kasvatuslaitokseen tahi muuhun sopivaan hoitoon.

V. Opettajain ja opettajarten virkaanasettamisesta sekä heidän velvollisuuksistaan ja palkkaeduistaan.

24 §.

Ylempiin poikakansakouluihin otetaan etusijassa opettajia, ylempiin tyttökansakouluihin etusijassa opettajattaria. Ylemmän kansakoulun yhteisluokilla saattavat opettaa sekä opettajat että opettajattaret. Alemmissä kansakouluissa opettavat opettajattaret.

25 §.

Jos opettaja tai opettajatar sairauden tai muun laillisen esteen vuoksi on estetty virkaansa hoitamasta, määrätköön kansakoulujohtokunta, onko sijaisen palkkio kokonaan tai joksikin osaksi suoritettava kouluvaroista.

26 §.

Opettaja ja opettajatar saa pohjapalkkaa sekä lisäystä siihen määrävuosien palveluksesta kaupunginvaltuusmiesten vahvistaman vuosirahansäännön mukaan.

27 §.

Ylemmän kansakoulun opettaja ja opettajatar olkoon velvollinen opettamaan kahdeksankolmatta sekä alemman kansakoulun opettajatar neljäkolmatta tuntia viikossa.

Johtajan ja johtajattaren voi kansakoulujohtokunta osittain vapauttaa opetusvelvollisuudestaan.

28 §.

Laulun, veiston ja voimistelun opettamista varten voidaan ylempiin kansakouluihin tarpeen mukaan ottaa erityiset opettajat ja opettajattaret.

VI. Kansakoulujen johdosta ja valvonnasta.

29 §.

Kansakoulun asioita hoitaa kussakin kansakoulupiirissä kansakoulujohtokunta, johon kuuluu kuusi kaupunginvaltuusmiesten valitsemaa jäsentä ja se piirin kansakouluopettajiston edustaja, joka voimassa olevien säännösten mukaan siihen valitaan. Niistä kuudesta jäsenestä, jotka kaupunginvaltuusmiehet valitsevat, eroaa vuotuisesti kaksi, jotka voidaan valita uudestaan. Jäsenten kieltäytymisoikeudesta on voimassa mitä kaupunginvaltuusmiehistä siinä kohden on säädetty.

Jos opettajiston edustajalla on laillinen este, astuu hänen sijaansa opettajiston valitsema varajäsen.

30 §.

Sen lisäksi, mitä kansakoulujohtokunnalla kansakoululaitoksesta voimassa olevain asetusten ja tämän ohjesäännön mukaan muutoin on velvollisuutena, tulee johtokunnan:

- 1) päättää milloin ja mihin kansakoulu on perustettava;
- 2) määrätä lukukaudet ja päivittäiset opetustunnit; sekä
- 3) vuosittain määrääjän kuluessa laatia ja rahatoimikamariin antaa kansakoulujen menoarvioehdotus seuraavaksi kalenterivuodeksi.

31 §.

Kansakoulujen lähimmän valvonnan toimittavat kansakoulutarkastajat, jotka, yhden kumpaistakin tarkastusaluetta varten, kaupunginvaltuusmiehet valitsevat asianomaisen kansakoulujohtokunnan esityksestä.

Suomenkielistä tarkastusaluetta varten asettavat kaupunginvaltuusmiehet myös samalla tavoin kansakoulujen apulaistarkastajan.

Kansakoulutarkastaja ja kansakoulujen apulaistarkastaja otetaan varaimalla molemmin puolin kuusikuukautinen irtisanomisaika.

32 §.

Sen lisäksi, mitä kansakoulutarkastajalla kansakoululaitoksesta voimassa olevain asetusten ja tämän ohjesäännön mukaan muutoin on velvollisuutena, tulee hänen:

- 1) antaa opettajille ja opettajattarille selityksiä ja neuvoja sekä kaikissa niissä tapauksissa, joiden varalta ohjesääntö ei sisällä määräyksiä, tarvittavia ohjeita;
- 2) mikäli mahdollista, joka lukupäivä määrätunnilla sekä loma-aikana niin usein kuin tarve vaatii olla tavattavana kansakoulukansliassa;
- 3) hoitaa kansakoulutarkastajan arkistoa, pitää opettajista ja opettajattarista nimikirjaa, samoin kuin valvoa, että koulujen nimi-, arvostelu- ja päiväkirjoja sekä päästötodistusten jäljennöskirjoja y. m. säännöllisesti pidetään;
- 4) kansakoulujohtokunnan kokouksissa esittää niissä käsiteltävät asiat sekä ilmoittaa kouluissa sattuneet huomiot ansaitsevat tapahtumat; sekä
- 5) lukuvuoden päätyttyä ja ennen kalenterivuoden loppua laatia ja kaupunginvaltuusmiehille antaa kertomus kansakoulujen toiminnasta.

33 §.

Kansakoulujen apulaistarkastajan velvollisuus on:

- 1) kansakoulujohtokunnan hyväksymän työnjaon mukaisesti yksissä neuvoin kansakoulutarkastajan kanssa hoitaa opetuksen, järjestyksen ja kurinpidon valvontaa kansakouluissa;
- 2) avustaa kansakoulutarkastajaa opetuksen järjestämisessä ja ehdotuksen tekemisessä kansakoulun opettaja- ja opettajatarvirkain täyttämiseksi;
- 3) olla saapuvilla kansakoulujohtokunnan kokouksissa, joissa hänellä on oikeus lausua mielensä; sekä
- 4) kansakoulujen lukupäivinä kahdesti viikossa tai tarvittaessa useammin määräämällä olla kansakoulukansliassa tavattavana.

34 §.

Älköön kansakoulutarkastaja eikä kansakoulujen apulaistarkastaja tämän toimintansa ohessa pitääkö tai hoitako muuta tointa siihen hankkimatta kaupunginvaltuusmiesten erityistä lupaa.

35 §.

Kansakoululaitoksen johdon yhtenäisyyden voimassapitämiseksi tulee kaupungin kansakoulutarkastajan ja kansakoulujen apulaistarkastajan vähintään kahdesti kunakin lukukautena, virassa vanhemman kansakoulutarkastajan kutsusta, kokoontua yhteisesti neuvottelemaan kansakoulua koskevista asioista. Näissä kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa.

Edellisessä momentissa mainittuihin neuvotteluihin on määräraha-asioita käsiteltäessä kansakoulujen taloudenhoitajakin kutsuttava.

36 §.

Kansakoulujen terveydellisten olojen silmälläpitoa varten asettavat kaupunginvaltuusmiehet kumpaiseenkin kansakoulupiiriin asianomaisten kansakoulujohtokunnan esityksestä lääkärin, joka harjoittaa toimintaansa kaupunginvaltuusmiesten vahvistaman johtosäännön mukaisesti.

VII. Kaupungin kasvatustalouksista laiminlyötyjä ja huonohoitaisia lapsia varten.

37 §.

Laiminlyötyjen ja huonohoitosten lasten kasvatusta varten kaupungin perustamien kasvatustalouksien yhteisenä kansakoulujohtokuntana toimii kaupungin kasvatustaloustalouden, siten kokoonpantuna kuin voimassa olevissa asetuksissa siitä määrätään.

Näiden talouksien kansakoulut ovat kaupungin kansakoulutarkastuksen alaiset.

Kasvatustalouksien koulunopetuksesta ovat tämän ohjesäännön määräykset soveltuville kohdin voimassa.

Sittenmin ilmoitti kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja kirjelmässä joulukuun 5 päivästä koulutoimen ylläpidon kirjelmässä edellisen marraskuun 25 päivästä saattaneen hänen tiedokseen, että ylläpito oli vahvistanut edellä olevan kansakouluohjesäännön sekä käskennyt hänen siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että ohjesääntö oli asianomaisten kansakoulujohtokuntain toimesta painatettava.

Rahatoimikamariin annettussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä ²⁾ lokakuun 3 päivästä 1913, jonka kirjelmän rahatoimikamari oli oman lausuntonsa ²⁾ kera lähettänyt valtuustolle, huomautti kaupungin teknillisten talouksien hallitus, että valtuuston maaliskuun 11 päivänä 1890 vahvistama Helsingin kaupungin vesijohtoon ohjesääntö ja taksa nyttemmin oli havaittu monelta kohden vanhettuneeksi. Hallitus oli sentähden laadituttanut ehdotuksen vesijohtolaitoksen uudeksi ohjesäännöksi ja taksaksi sekä esitti,

Vesijohtolaitoksen uusi ohjesääntö ja taksa.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 15 p. 19 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

että valtuusto vahvistaisi hallituksen vastamainitun kirjelmän oheisen ehdotuksen.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto seuraavan uuden ohjesäännön ja taksan:

Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksen ohjesääntö ja taksa.

1 §.

Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksella, jota hoitaa Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallitus, on tarkoituksena varustaa kaupunki vedellä sekä yleisiä tarpeita että yksityiskulutusta varten.

2 §.

Kiinteistön omistajan tahi haltijan, joka haluaa vettä kiinteistöön johdettavaksi, tulee siitä tehdä välikirja vesijohtolaitoksen kanssa, jolla on valta vaatia vakuus vesimaksujen ja tarpeellisista töistä tulevan korvauksen suorittamisesta.

Välikirja on kuluttajan puolelta irtisanottava kirjallisesti ja lakkaa olemasta voimassa seuraavan vuosineljänneksen alusta. Vesijohtolaitoksen taholta tapahtuu irtisanominen joko kirjallisesti tahi ilmoittamalla kaupungin julkisia tiedonantoja varten käytetyissä sanomalehdissä; ja on irtisanomisaika tässä tapauksessa vähintään kolme (3) kuukautta.

Jos kiinteistö vaihtaa omistajaa, mistä seikasta vesijohtolaitokselle on hetimiten ilmoitettava, on se, joka laitoksen kanssa on välikirjan tehnyt, siitä huolimatta velvollinen sen täyttämään, kunnes on sitoumuksesta vapautunut. Vesijohtolaitoksella on kuitenkin valta tuollaisen vaihdon tapahtuessa vaatia välikirjan tekijältä paikalla maksua siihen asti annetusta vedestä sekä hänen tiliinsä suoritetuista töistä. Näistä vesijohtolaitoksen saamisista on kiinteistön uusi omistajakin vastuunalainen samoin kuin edeltäjänsä, jos haluaa vesijohtoa edelleen käyttää.

3 §.

Kussakin kiinteistössä, johon vettä johdetaan, tulee olla erikoinen, kaupungin pääputken välittömässä yhteydessä oleva talojohto, ellei hallitus poikkeustapauksessa ole sallinut muuta järjestystä.

Talojohto on oleva ainakin sitä vähintä läpimittaa ja sijotettava siihen paikkaan ja niin syvään, kuin vesijohtolaitos määrää.

Kaiken pääputken ja vesimittarin välisen metallityön talojohdossa sekä vesimittarin paikallepanon ja yhdistämisen putkijohtoihin suorittaa yksinomaan kaupungin vesijohtolaitos kiinteistönomistajan kustannuksella.

Muitakin töitä vesijohtolaitos suorittaa, mutta kiinteistönomistajan mielen mukaan saa niitä teettää vesijohtolaitoksen urakoitsijoillakin.

Kun talojohto, kiinteistössä oleva johto tahi niihin kuluvat osat huomataan puutteelliseksi tahi terveydellisiä haittoja tuottaviksi, on kiinteistönomis-

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 21 §.

taja velvollinen vesijohtolaitoksen käskystä omalla kustannuksellaan viivyttlemättä korjauttamaan tahi muuttamaan ne.

Kaikista vesijohtolaitoksen suorittamista aineista y. m. kannetaan maksu hallituksen vahvistaman taksan mukaan, ja pysyvät ne vesijohtolaitoksen omaisuutena, kunnes ne on täysin maksettu.

4 §.

Kuluttajan tulee neljännesvuosittain kohta laskun saatuaan kaupungille suorittaa maksu kuluttamastaan vesimäärästä siten, että kultakin vuosineljännekseltä suoritetaan:

a) kulutuksen ollessa enintään 100 kuutiometriä, kultakin kuutiometriä	30	penniiä
b) 101 ja enintään 300 kuutiometriä, kultakin	28,5	„
c) 301 „ „ 600 „ „	27	„
d) 600 kuutiometriä suuremmasta määrästä, kultakin kuutiometriä	25,5	„

Jos jonkin vuosineljänneksen kuluessa vettä ei ole kulutettu ensinkään tahi jos kulutus on 10 kuutiometriä vähempi, maksaa kuluttaja kuitenkin apumaksuna hoitokustannuksiin 3 markkaa, joka maksu suoritetaan siinäkin tapauksessa, että kulutus on alkanut tahi lakannut vuosineljänneksen varrella.

Jos vesijohtolaitos toteaa vesimittarin olevan virheellisen tahi jos mittari kuluttajan haluamassa koetuksessa huomataan väärin näyttäväksi ja erhenäyttö mittarin ollessa noin puoleen nimellismäärään kuormitettuna on 5 %:a suurempi, tulee vesijohtolaitoksen aikaisemman kulutuksen johdolla tai muulla tavoin määrätä todellisen vedenkulutuksen suuruus. Jos tämä osottautuu suuremmaksi, on kuluttaja velvollinen suorittamaan vastaavan lisämaksun, mutta jos sitä vastoin mittari saman kuormituksen alaisena osottaa 5 % tai enemmän oikean määrän lisäksi, luetaan vastaava summa pois kulutusmaksusta. Tuollaista lisäystä tai vähennystä ei missään tapauksessa lasketa neljää viime vuosineljänneestä pitemmältä ajalta.

Tulipalon sammuttamiseen käytetystä vedestä ei suoriteta maksua. Jos sellainen vesi on kulkenut mittarista, on ilmoitus siitä paikalla tehtävä vesijohtolaitokseen, jonka tulee laskea siten kulutetun veden määrä sekä ottaa se huomioon seuraavassa maksunpanossa. Vettä samaan tarkoitukseen on mitattamatta saatavissa erittäin asetetuista paloputkista tai palohanoista, jos ne laitetaan ja pidetään lyijytettyinä sillä tavoin, kuin siitä erittäin säädetään.

Jos veden hukkaa on syntynyt vuodon tähden eikä vika ole ollut tavalisella hoidolla autettavissa eikä heti huomattavissa, on kuluttaja oikeutettu saamaan siten pois juosseen veden maksun alennetuksi 50 %:lla.

Saadakseen tuollaisen alennuksen tulee kuluttajan, kohta kun vedenhukka on huomattu, siitä ilmoittaa kaupungin vesijohtolaitokseen, joka kuluttajan aikaisemman tunnetun vedenkulutuksen ja esiintyneiden seikkojen johdolla toteaa vedenhukan määrän ja syyn.

Tuollaista maksunalennusta ei saa kuluttaja, jonka johdot tahi varusteet eivät täytä tämän ohjesäännön määräyksiä tai sen perusteella annettuja säännöksiä.

Kuluttaja on velvollinen vesijohtolaitokseen viivyttlemättä ilmoittamaan talojohdossa pääputken ja vesimittarin välillä huomatuat vammat sekä vastamaan kaikesta viivytyksen tällaisessa tapauksessa tuottamasta vahingosta.

5 §.

Vedenkulutuksen määräämiseksi asettaa vesijohtolaitos 3 §:n 3 momentin johdosta tarpeellisen määrän kaupungin omistamia vesimittareja, mutta kuluttaja suorittaa vuokrana mittarien kunnossapidosta maksun, joka lasketaan kunkin kalenterivuosineljänneksen päätyessä ja on vesimittareista, joiden suun läpimitta on:

13 mm. eli	3 m ³	antokykyinen	Smk	2: —	neljännesvuosittain
20 ” ”	5 ”	”	”	2: 50	”
25 ” ”	7 ”	”	”	3: —	”
30 ” ”	10 ”	”	”	4: —	”
40 ” ”	20 ”	”	”	5: —	”
50 ” ”	30 ”	”	”	6: —	”
75 ” ”	50 ”	”	”	8: —	”
100 ” ”	100 ”	”	”	11: —	”
150 ” ”	200 ”	”	”	17: 50	”

Kuluttaja on oikeutettu kirjallisen hakemuksen tehtyään saamaan mittarin paikkansapitävyyden todetuksi. Sitä varten otetaan mittari paikoiltaan ja koetetaan tätä tarkoitusta varten olevalla kojeella. Koetuksen ajasta ja paikasta ilmoitetaan kuluttajalle tilaisuuden varaamiseksi hänelle olemaan siinä saapuvilla. Koetuksen tulos on sekä vesijohtolaitosta että kuluttajaa sitova.

Kuluttajalla on valta koetukseen kutsua maistraatin tätä tarkoitusta varten määräämä asiantunteva henkilö. Sellainen asiantuntija saa palkkiota kahdeksan markkaa kultakin hänen läsnäollessaan koetetulta mittarilta.

Jos mittari osottaa 5 % tahi enemmän yli todellisen määrän kuormituksen ollessa likimain puolet nimellismäärästä, toimitetaan koetus maksutta, mutta muussa tapauksessa korvaa kuluttaja koetuskustannuksen.

Korvauksen koetuksesta, siihen luettuna mittarin paikoiltaan ottaminen, kuletus ja uuden mittarin sijaanpano, on koettaessa mittaria, jonka tuloaukon läpimitta on:

13—25 mm. eli	3—7 m ³	antokyky	Smk	8: —
30—50 ” ”	10—30 ” ”	”	”	12: —
75—150 ” ”	50 m ³ ja suurempi	antokyky	”	16: —

mihin lisäksi tulee palkkio maistraatin määräämälle asiantuntevalle henkilölle, jos hänet on kuluttajan toivomuksen johdosta paikalle kutsuttu.

Vesijohtolaitoksella on oikeus, kun hyväksi näkee, vaihtaa ennestään oleva mittari toiseen saman tahi muun kokoiseen.

Kaikki vahinko, mikä pakkasen johdosta tahi muutoin syntyy paikalleen pantuun mittariin, korjataan kuluttajan kustannuksella, ja on tämä velvollinen vaadittaessa vesijohtolaitoksen vakuudeksi tallettamaan mittarin arvon.

6 §.

Kulutusk maksun perimistä varten luetaan vesimittari vesijohtolaitoksen toimesta kunkin vuosineljänneksen lopulla sekä tarpeellisen tarkastuksen aikaan saamiseksi kerran vuosineljänneksen molempain muiden kuukausien kuluessa.

Vedenkulutusmaksusta annetussa laskussa on mainittava maksun määrä ja mittarinosotus sinä neljänneksenä ynnä sen päiväys sekä lähinnä edellisen

neljänneksen aikana toimitetun lukemisen aika ja silloin muistoon kirjotettu mittarin osotus.

Jos kuluttaja haluaa tietoa siitä, mitä mittari on näyttänyt muissa luke-mistilaisuuksissa, tahi n. s. yksityismittarien kautta käyneestä vedenkulutuk-sesta, jotka on pantu mittaamaan vedenkulutusta jossakin kiinteistön osassa, voi hän tästä saada tiedon vesijohtolaitokselta.

Jos vedenkulutus osottautuu niin suureksi, että on syytä epäillä vuodon olevan olemassa, tulee vesijohtolaitoksen heti ryhtyä toimiin asian saattami-seksi asianomaisen kuluttajan tietoon.

Kiinteistöä varten kirjotetaan ainoastaan yksi lasku, ellei, erityisestä hallitukselle tehdystä pyynnöstä, poikkeustapauksissa muuta ole myönnetty.

7 §.

Kun asianhaarat vaativat sijoittamaan tulensammutusta varten erittäin sovitettuja paloputkia tahi palohanoja täydellisin, kaupungin palomestarin hyväksymin varustein, on ne, jos ne laitetaan vesimittarilla varustamatta, kokonaan kaupungin vesijohtolaitoksen teetettävä ja ovat niiden suorittamisesta ja käyttämisestä voimassa ne määräykset, mitkä hallitus voi katsoa tarpeel-liseksi antaa.

Kustakin liitoskohdasta, mikä katuputkeen tehdään tuollaisten vesimit-tarilla varustamattomien palojohdojen syöttämiseksi, suorittaa kuluttaja kau-punginkassaan maksua kaksikymmentä (20) markkaa kalenterivuodelta tahi sen osalta, sekä kustakin vesimittarilla varustamattoman palohanan liittymi-sestä katuputkeen viisi (5) markkaa kalenterivuodelta tai sen osalta.

Siinä tapauksessa, että vesimittarinkin näyttämä kulutus käy samoista liitekohdista, suoritetaan puolet edellä mainittujen maksujen määrästä. Muun laatuista mittarilla varustamattomista tulensammutuslaitteista suoritetaan halli-tuksen kussakin eri tapauksessa määräämä maksu.

Jos palojohdointoon tahi palohanaan tarpeellinen vesi kulkee vesimittarista ja kuluttaja tämän johdosta vaatii, että mittarin tulee olla suurempi kuin tavallista kulutusta varten on tarpeen, suorittaa hän paitsi suurempaa mittarin-vuokraa 5 markan lisämaksun kalenterivuodelta tai sen osalta, kun mittarin antokyky on enintään 10 kuutiometriä tunnissa, mutta 10 markkaa mittarin ollessa tehokkaampi.

Kaikki edellä luetellut maksut suoritetaan vesijohtolaitoksen vuosittain antaman laskun mukaan.

8 §.

Töitä, joiden suorittaminen ei ole yksinomaan vesijohtolaitoksen asia, eivät saa suorittaa muut henkilöt tai toiminimet kuin ne, jotka hallitus on ottanut vesijohtolaitosurakoitsijoiksi. Hallituksella on valta heille antaa joh-tosääntö ja urakoitsijalta ottaa edellä mainittu oikeus, jos hänet johtosäännön rikkomisen johdosta tai muusta syystä havaitaan sopimattomaksi urakoitsi-jana toimimaan.

9 §.

Jos tontilla tahi rakenuksessa oleva vesijohto on aikomus asettaa vesijohdon putkiverkon yhteyteen tai jos johtoa on muutettu, on se, kohta kun käy päinsä, ilmoituksen johdosta vesijohtolaitoksen katsastusmiehen tar-kastettava. Ennenkuin katsastusmies on johdon hyväksynyt, ei sitä saa ruveta

käyttämään. Se seikka, että johto hyväksytään katsastuksessa, ei tiedä sitä että vesijohtolaitos vastaa työn lujjuudesta.

Tässä §:ssä säädetty katsastukset toimitetaan kiinteistönomistajalle kustannuksia tuottamatta.

10 §.

Johtoihin ja niiden varusteisiin sekä työn suorittamiseen nähden, niin myös siitä, mitä muutoin saattaa olla noudatettava vesijohtoa rakentaessa tahi korjatessa, on hallituksella valta antaa määräyksiä.

Niinikään on hallituksella valta antaa määräyksiä, joita erikoistapauksissa voidaan pitää tarpeellisina kaupungin vesijohtolaitoksen antaman veden käyttämiseen nähden.

11 §.

Kiinteistönomistaja on velvollinen kaikissa niissä tapauksissa, jolloin vesijohtolaitos tarpeelliseksi katsoo, hankkimaan laitoksen henkilökunnalle vapaan pääsyn niihin huoneistoihin, joihin putkijohto, hanat sekä vesimittari varusteineen ovat sijoitettuina sekä vesimittarien vaihtoa, puhdistusta ja lukemista varten pitämään nämä helposti käsiin saatavina.

12 §.

Kaupungin vesijohtolaitoksella on valta heti sulkea vedentulo kiinteistön seuraavissa tapauksissa:

a) kun kuluttaja ei noudata tämän ohjesäännön määräyksiä tai sen nojalla annettuja säännöksiä;

b) kun vedenkulutusmaksu on jäänyt suorittamatta;

c) kun kiinteistön vesijohtotöistä ja vesijohdon korjauksista ynnä tarvikkeista sekä särkyneen tahi jäätyneen vesimittarin koetuksesta ja korjauksesta tulevia kustannuksia ei ole suoritettu;

d) kun putkiverkkoon, talojohdtoon tai muuante syntynyt vuoto taikka vesijohdon kunnossapito- tai laajennustyöt sitä vaativat;

e) kaupungin palomestarin pyynnöstä tulipalon sattuessa niin kauan kuin sitä kestää, jos tulensammutukseen tarvittavan veden puutetta muutoin on pelättävänä; sekä

f) kun kuluttaja kerran toisensa jälkeen kieltää päästämästä vesijohtolaitoksen henkilökuntaa 11 §:ssä mainittuihin paikkoihin.

Kun työn suorituksen johdosta on välttämätöntä sulkea vedentulo useammaksi tunniksi, toimitetaan tämä sulkeminen, sittenkun kiinteistönomistajalle vesijohtolaitoksen toimesta on siitä kirjallisesti ilmoitettu viimeistään 24 tuntia ennen sulkemisen toimeenpanoa.

Koko putkiverkon tahi sen osain sulkemisesta voidaan asianomaisille kuluttajille myös antaa tieto, kun se käy päinsä, niissä sanomalehdissä ilmoittamalla, joissa kaupungin kuulutukset yleensä julkaistaan.

Kaikissa näissä tapauksissa, samoin kuin myös jos veden tulo tahi käyttö käy mahdottomaksi jonkin tavattoman tapahtuman johdosta, joka ei ole vesijohdon hallinnon aikaansaama, ei kuluttaja ole oikeutettu saamaan korvausta siten syntyneestä vedenhankinnan keskeytymisestä eikä siitä johtuvista vahingoista. Vesijohtolaitos ei myöskään takaa määrättyä vedenpaljoutta eikä määrättyä vesipainetta.

Niissä tiloissa, jolloin vesijohtolaitos kuluttajan vian tai laiminlyönnin tähden sulkee vesijohdon, on kuluttaja velvollinen vesijohdon sulkemisesta ja

jälleenavaamisesta suorittamaan viisi markkaa, sekä vaadittaessa laskun mukaan korvaamaan kustannukset mittarin poistamisesta ja paikallepanosta ynnä sulkemisaikana vahingoittuneen mittarin tai johdon korjauksesta, niin myös, kun johdon muuttaminen on ollut tarpeellinen, muutoksen aiheuttamat kustannukset.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto edellä mainitun ohjesäännön ja taksan astuvaksi voimaan heinäkuun 1 päivästä 1914.

Sosiaalilautakunnan kirjelmässä elokuun 25 päivästä tehdyn esityksen johdosta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto asettaa semmoisen hätäapukomitean, josta lähemmin mainitaan valtuuston helmikuun 25 päivänä 1913 tekemässä päätöksessä ²⁾, ja valittiin hätäapukomitean puheenjohtajaksi everstiluutnantti O. Ehrström sekä yhdeksi jäseneksi herra Eskola, minkä ohessa niitä laitoksia, joiden tuli lisäksi valita jäseniä komiteaan, oli kehotettava toimittamaan näiden vaali.

Hätäapukomitean asettaminen.

Kaupungin hätäapukomitean kirjelmässä lokakuun 15 päivästä tehdyn esityksen johdosta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto muuttaa valtuuston mainitulle komitealle helmikuun 25 päivänä 1913 vahvistaman johtosäännön 1) momentin seuraavaksi:

Hätäapukomitean johtosäännön 1) momentin muutos.

Komiteaan kuuluu kahdeksan varsinaista ja yhtä monta varajäsentä ja se kokoonpannaan siten, että kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan ja yhden jäsenen sekä kaksi varajäsentä ja edellä mainitut kunnan laitokset, Helsingfors svenska arbetarförening, Helsingin työväenyhdistys ja Suomalaisen työväenliitto kukin yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen.

Samalla valitsi kaupunginvaltuusto puolestaan hätäapukomitean varajäseniksi herra Edvard Krogiuksen ja rouva M. Erkon, minkä ohessa valtuusto päätti käskää kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan, vaivashoitohallituksen, sosiaalilautakunnan, Helsingfors svenska arbetarföreningin, Helsingin työväenyhdistyksen ja Suomalaisen työväenliiton kunkin valita yhden varajäsenen komiteaan.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto sihteerilleen varatuomari Ekholmille eron virasta, joulukuun 1 päivästä lukien, ja valitsi ⁵⁾ ent. oikeusneuvosmiehen A. V. Lindbergin sihteeriksi.

Virkaero kaupunginvaltuuston sihteerille sekä viran jälleen täyttämisen.

Täytettäessä rahatoimikamarin ⁶⁾ vastaperustettuja apulaissihteerin, asiamiehen, notaarin ja pöytäkirjurin virkoja valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto apulaissihteeriksi insinööri J. W. Andersinin, asia-

Rahatoimikamarin virkain täyttäminen.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 28 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 228 ja 229.

— ³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 20 p. 19 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 38 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 4 p. 16 §. — ⁶⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 193 ja seur. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 7 § ja maalisk. 24 p. 17--19 §.

mieheksi senaatinkanslisti G. U. Lagerbladin, notaariksi varatuomari K. E. Furuhjelmin ja pöytäkirjuriksi varatuomari K. L. F. Mörtengrenin.

Liikennekonttorin virkain jälleen täyttäminen.

Jälleen täytettäessä liikennekonttorin avonaista nuoremman kirjurin virkaa valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto siihen konttorin vaakamestarinapulaisen J. Norbäckin, minkä ohessa vaakamestarinapulaiseksi valittiin ylioppilas A. R. Candolin.

Virkaero liikennekonttorin vaakamestarinapulaistalle sekä viran jälleen täyttämisen toistaiseksi lykkääminen.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto liikennekonttorin vaakamestarinapulaistalle C. M. Sundströmille eron virasta, toukokuun 1 päivästä lukien.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että liikennekonttorin virat vastedes oli samoin kuin muutkin kunnalliset toimet julistettava avonaisina haettaviksi, minkä johdosta konttorin käskettiin niin menetellä edellä mainittuun virkaan nähden.

Sitten päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä, että liikennekonttorin avonainen vaakamestarinapulaisen virka oli jätettävä täyttämättä, kunnes konttori ilmoitti sen täyttämisen tarpeen vaatimaksi.

Virkaero kaupunginreviisorille sekä viran jälleen täyttäminen.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginreviisorille laamanni T. J. Boismanille eron virasta, heinäkuun 1 päivästä lukien, ja valittiin ⁵⁾ herra Widenius kaupunginreviisoriksi.

Revisionikonttorin registraattorin viran täyttäminen.

Revisionikonttorin ⁶⁾ vastaperustettua registraattorin virkaa täytettäessä valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto siihen v. t. registraattorin M. Kyanderin.

Kasvatuslautakunnan virkain täyttäminen.

Alempana mainittuja kasvatuslautakunnan ⁸⁾ virkoja täytettäessä valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat henkilöt: ammatti-holhoajaksi vapaaherra A. von Bonsdorffin, lääkäriksi lääketieteenlensiaatti T. G. Wænerbergin ja kamreeriksi taloudenhoitaja F. O. Rosendahlin.

Oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulaisten viran jälleen täyttäminen.

Jälleen täytettäessä kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston avonaista oikeusavustajan apulaisten virkaa valitsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto siihen varatuomari O. Möllerin.

Terveystoimiston lääkärin viran jälleen täyttäminen.

Jälleen täytettäessä kesäkuun 1 päivänä avonaiseksi tulevaa kaupungin terveystoimiston lääkärin virkaa valitsi ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto siihen lääketieteentohtori W. Stockmannin.

Lihantarkastusaseman virkain täyttäminen.

Täytettäessä alempana mainittuja kaupungin lihantarkastusaseman ¹²⁾ virkoja valitsi ¹³⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat henkilöt:

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 24 p. 15 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 14 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 22 p. 8 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 45 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 20 p. 3 §. — ⁶⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 97. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 22 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 160. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 5 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. helmik. 3 p. 22 §. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 19 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 90. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 6 p. 11—14 §.

johtajaksi eläinlääkäri E. S. Boxströmin, vanhemmaksi tarkastuseläinlääkäriksi kaupungineläinlääkäri J. O. A. Lindströmin, nuoremaksi tarkastuseläinlääkäriksi eläinlääketieteentutkija A. V. Hällforsin ja kassanhoitajaksi kapteeni K. G. M. Steniuksen.

Kirjelmässä lokakuun 29 päivästä mainitsi terveydenhoitolautakunta, että marraskuun 1 päivänä 1904 kunnaneläinlääkäriin viroista annetun asetuksen 4 §:n mukaan k. senaatti voi myöntää oikeuden virkavuosien lukemiseen tässä maassa lailliselle eläinlääkärille, joka vuosipalkalla asetetaan kaupunkikuntaan hoitamaan elintarpeiden tarkastusta, jos lääkintöhallitus on sellaisen eläinlääkäriin virkaan hyväksynyt ja määrännyt. Tämän johdosta ja kun lautakunnasta näytti toivottavalta, että puheenalainen etu taattaisiin myös kaupungin lihan tarkastusaseman palveluksessa oleville eläinlääkäreille, esitti lautakunta, että kaupunginvaltuusto lääkintöhallitukselta anois, että lääkintöhallitus niille eläinlääkäreille, jotka kaupunginvaltuusto oli valinnut ¹⁾ lihan tarkastusaseman johtajaksi sekä vanhemmaksi ja nuoremaksi tarkastuseläinlääkäriksi, antaisi määräyksen mainittuihin virkoihin sekä senaatilta hankkisi heille oikeuden virkavuosien lukemiseen.

Lihantarkastusaseman virkamiesten ja teurastamon johtajan virkavuosien lukeminen.

Asiaa esiteltäessä myöntyi ²⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitykseen, minkä ohessa valtuusto päätti hankkia samanlaisen määräyksen ja oikeuden virkavuosien lukemiseen teurastamon johtajalle V. Kankaanpäälle.

Jälleen täyttäessään avonaista vaivahoito- ja vaivastalon johtajan virkaa valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto siihen vankilanjohtaja B. Breitholtzin.

Vaivahoito- ja vaivastalon johtajan virkan jälleentäyttäminen.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto työ- ja vaivastalon johtajalle, everstilutnantti G. Mälartille eron virasta, huhtikuun 1 päivästä 1915 lukien.

Virkaero työ- ja vaivastalon johtajalle.

Täyttäessään kaupungin työväenopiston ruotsin- ja suomenkielisen osaston ⁵⁾ vastaperustettuja johtajanvirkoja valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto ruotsinkielisen osaston johtajaksi filosofiantutkija J. Qvistin ja suomenkielisen osaston johtajaksi filosofiantutkija Z. Castrénin.

Työväenopiston johtajan virkan jälleentäyttäminen.

Majoituslautakunnan avonaista majoitusmestarin virkaa jälleen täytettäessä valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto siihen kenraaliluutnantti C. af Forselleksen.

Majoituslautakunnan majoitusmestarin virkan jälleentäyttäminen.

Majoituslautakunnan esityksestä päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto, että lautakunnan majoitusmestarin tuli asua Helsingin kaupungissa.

Majoituslautakunnan majoitusmestarin asuinpaikka.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 192. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 1 p. 12 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 24 p. 20 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 20 p. 15 §. — ⁵⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 223 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 24 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. lokak. 6 p. 15 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. lokak. 20 p. 11 §.

Kaupungin
elintarvehin-
tain huoji-
sta-
mista tarkoi-
tava esitys-
ehdotus.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan joulukuun 10 päivänä 1912 herra Ehrnroothin y. m. valtuustolle tekemän esitysehdotuksen johdosta antanut ¹⁾ komitean tehtäväksi harkita, mihin toimenpiteisiin kunnan puolelta olisi ryhdyttävä elintarpeiden hinnan huoji-
stamiseksi kaupungissa, sekä aikansa kaupunginvaltuustolle tehdä tästä harkinnasta johtuvat esitykset ja ehdotukset, antoi komitea toukokuun 19:ntenä päivätyn mietinnön ²⁾ asiasta sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

asettaa elintarvelautakunnan, johon kuuluu viisi varsinaista ja yhtä monta varajäsentä, jotka valitaan siten, että kaupunginvaltuusto valitsee kolme varsinaista ja kolme varajäsentä sekä rahatoimikamari ja terveydenhoitolautakunta kumpikin yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen;

antaa elintarvelautakunnan tehtäväksi käsitellä kaikki asiat, joilla on yhteyttä Helsingin kaupungin elintarpeilla varustamista, näiden elintarpeiden säilyttämistä sekä elintarpeiden kauppaa koskevain kysymysten kanssa, ja eritoten:

a) hoitaa kaupungin kauppahallilaitoksen hallintoa;

b) pitää silmällä ja järjestää torikauppaa;

c) seurata kaupungin elintarvekysymyksen kehitystä ja tehdä aloitteita elintarpeiden kaupunkiin tuonnin, näiden elintarpeiden säilytyksen ja myynnin parantamiseksi;

d) tällaisista asioista antaa lausuntoja ja tehdä ehdotuksia kaupunginvaltuustolle; sekä

e) muutoin käsitellä muita lautakunnan yleisen tehtävän yhteydessä olevia tahi kaupunginvaltuuston sille antamia asioita;

antaa lautakunnan toimeksi laatia ehdotuksen johtosäännökseen ja vuosirahansäännökseen, jotka alistetaan kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja ratkaistaviksi.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto äänestettyään asettaa uuden komitean asiaa edelleen valmistelemaan, ja valittiin ⁴⁾ tämän komitean jäseniksi herra Frey, lääketieteentohtori vapaaherra O. J. v. Hellens, filosofiantohtori Hj. Göös, teurastamon johtaja V. Kankaanpää sekä filosofianmaisteri G. R. Snellman.

Elävääinkuvain
teattereja
koskeva toi-
menpide.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 14 päivänä 1913 sittemmin asettamaansa komiteaan lähemmin valmisteltavaksi lähettänyt ⁵⁾ kansakoulujohtokunnan esityksen, että kysymys elävääinkuvain teatterien vahingollisesta vaikutuksesta erittäinkin lapsiin ja kasvavaan nuorisoon sekä ehkäisytoimenpiteistä,

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 252. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 22 p. 27 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 6 p. 21 §. — ⁵⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 238.

joihin tämän johdosta olisi kunnan puolelta ryhdyttävä, otettaisiin pohdittavaksi, antoi komitea huhtikuun 6:ntenä päivätyn mietinnön 1) asiasta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto, osittain hyväksyen komitean ehdotukset, maistraatilta anoa toimenpidettä semmoisen muutoksen aikaansaamiseksi kaupungin voimassa olevaan poliisijärjestykseen, että sen 64 § saisi seuraavan sanonnan:

Viittätoista vuotta nuorempaa lasta älköön päästettäkö myöhemmin kuin kello kahdeksan iltapäivällä päättyvään julkiseen näytäntöön, ellei lapsen mukana ole vanhempia tahi edusmiestä.

Kuuttatoista vuotta nuorempien tyttöjen ja viittätoista vuotta nuorempien poikien älköön sallittako ilman poliisin erityistä lupaa esiintyä julkisissa näytännöissä.

Mitä tässä pykälässä edellä on säädetty, ei koske konsertteja eikä myöskään kaupungin teattereissa annettavia näytäntöjä.

Helmikuun 3 päivänä pidetyssä kokouksessa ilmoitti 3) kaupunginvaltuuston puheenjohtaja että, sittenkun hän esiintulleesta syystä ei ollut katsonut olevan noudattaminen läänin kuvernöörin hänelle antamaa kehotusta saapua viime tammikuun 22 päivänä, jolloin kuvernööri aikoi käydä maistraatissa, sinne esiteltäväksi, eikä puheenjohtaja myöskään ollut katsonut voivansa noudattaa kuvernöörin hänelle sittemmin toimittamaa käskyä noudon uhalla saapua saman kuukauden 26 päivänä lääninhallitukseen, oli kuvernööri viimeksi mainittuna päivänä klo 1/2 9 illalla kahdella siviilipukuisella poliisimiehellä noudattanut puheenjohtajan lääninhallitukseen.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ilmoitus.

Puheenjohtajan ilmoituksen johdosta päätti kaupunginvaltuusto yksimielisesti yhtyä seuraavaan lausuntoon:

Katsoen siihen että kuvernööri ilman laillista syytä on menettänyt valtuuston puheenjohtajaa kohtaan, puheenjohtajaa ja välillisesti pääkaupungin valtuustoa syvästi loukkaavalla tavalla, uhaten käyttää, vieläpä käyttäenkin väkivaltaa, katsoo valtuusto asiaksensa pöytäkirjaan merkitä vakavan vastalauseensa tätä kuvernöörin vallanväärinkäytöstä vastaan sekä samalla lausua ei ainoastaan tunnustuksensa puheenjohtajalle hänen kaupunginedustuksen arvokkuutta puoltavasta menettelystään, vaan myöskin horjumattoman luottamuksensa hänelle.

Helsingin kaupungin museolautakunnan esityksestä päätti 4) kaupunginvaltuusto museolle luovutettavaksi kaupungin omistamat, Engelin ja Reinholmin maalaamat öljy- ja vesivärimaisemakuvat vanhasta Helsingistä.

Taulujen siirto kaupungin museoon.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 6 §. — 3) Valt. pöytäk. helmik. 3 p. 1 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 25 §.

Kunnianosotus.

K. senaatin talousosaston ent. varapuheenjohtajan L. Mechelinin kuoleman johdosta piti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kokouksessa tammikuun 27 päivänä ¹⁾ muistopuheen vainajasta sekä esitti, että valtuusto päättäisi in corpore saapua hänen hautajaisiinsa ja haudalle laskea laakerista ja ruusuista solmitun seppeleen, jonka valkeissa nauhoissa olisi kirjoitus: „Leo Mechelin, från Finlands hufvudstad — Suomen pääkaupungilta“.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksen.

Muistopuhe.

Herra Mattssonin kuoleman johdosta piti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kokouksessa joulukuun 1 päivänä muistopuheen vainajasta sekä ilmoitti valtuuston puolesta laskeneensa vainajan haudalle seppeleen.

Lausunto
Hagan huvilayhdyskunnan
terveydenhoitojärjestyksen
ehdotuksesta.

Kirjelmässä joulukuun 24 päivältä 1913 lähetti maistraatti valtuustolle lääninhallituksen lähetteen, jossa oli kaupunginvaltuuston lausuntoa vaadittu Hagan huvilayhdyskunnan terveydenhoitojärjestyksen ehdotuksesta.

Terveydenhoitolautakunnan lausunnon hankittuaan päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto lausuntonaan ilmoittaa mainitun lautakunnan lausunnon mukaisesti yhtyneensä lääkintöhallituksen antamaan lausuntoon, sekä muuten huomauttaa, ettei valtuustolla ollut ehdotusta vastaan muita asiallisia muistutuksia tehtävänä, kuin että 20 § näytti olevan muodostettava uudestaan niin, että siinä olevan, n. s. asukijärjestelmän ehkäisemistä tarkoittavan säännöksen tulisi koskea ainoastaan henkilöjä, jotka eivät kuulu samaan perheeseen, minkä ohessa valtuusto oli yhtynyt Hagan huvilayhdyskunnan yksityisessä kuntakokouksessa syyskuun 17 päivänä 1913 ehdotuksen 29 §:n säännöstä vastaan tehtyyn muistutukseen.

Lausunto
automobiili-
liikenteen jär-
jestämistä
koskevasta
komitean-
mietinnöstä.

Maistraatin kirjelmässä ³⁾ helmikuun 14 päivältä vaadittuna lausuntona kirjelmän oheisesta komiteanmietinnöstä ehdotuksineen täkäläisen automobiili liikenteen järjestämiseksi päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto maistraatille esittää:

että automobiili liikenteen järjestyssääntöehdotuksen 13 §:n 2 kohdan loppuosa olisi muutettava seuraavaksi: — — „ja näyttää maistraatin opettajaksi hyväksymän, asiantuntevan henkilön antaman todistuksen siitä, että on käynyt kurssin automobiilin rakenteessa ja hoidossa sekä omaa tyydyttävän taidon automobiilin ohjauksessa ja perehtymisen ajosääntöihin“;

että nykyinen taksa olisi edelleen pysytettävä voimassa, mutta että sitä olisi täydennettävä säännöksellä että noudosta saa kan-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 27 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 6 p. 4 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 5 §.

taa määrätyn maksun, nimittäin noudettaessa samassa vyöhykkeessä olevasta paikasta, missä asema sijaitsee, 50 penniä ja noudettaessa toisessa vyöhykkeessä olevasta paikasta 1 markan; sekä että odotusmaksua koskeva määräys olisi laadittava uudelleen, jotta siitä selvästi käy näkyviin, että odotus on 4 ensimmäisen minuutin aikana joka tapauksessa maksuton.

Puoltavan 1) lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 104 ja epäävän 2) lausunnon 5 tapauksessa Suomen kansalaisoikeuden saantia koskevista hakemuksista.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeuden hakemuksista.

Puoltavan 3) lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 15 ja epäävän 4) lausunnon 2 tapauksessa ulkomaalaisten tekemistä hakemuksista saada tässä kaupungissa harjottaa elinkeinoa.

Lausuntoja elinkeino-oikeuden saantia koskevista hakemuksista.

Niinikään antoi kaupunginvaltuusto puoltavan 5) lausunnon 5 tapauksessa rohdoskaupan harjottamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja rohdoskaupan ja myrkyllisten aineiden kaupan harjottamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Samaten antoi 6) kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa puoltavan lausunnon hakemuksista, jotka tarkoittivat luvan saamista myrkyllisten aineiden kaupan harjottamiseen tässä kaupungissa.

Sitä vastoin ehdotti 7) kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa hylettäväksi hakemuksen luvan saamisesta huutokauppaaajanammattin harjottamiseen tässä kaupungissa.

Lausunto huutokauppaaajanammattin harjottamista tarkoittavasta lupahakemuksista.

Lääninhallituksen vaatimaksi lausunnoksi Suomen farmaseutisen yhdistyksen tekemän, 13:n apteekin perustamista kaupunkiin koskevan esityksen johdosta päätti 8) kaupunginvaltuusto esittää pääasiassa seuraavaa:

Lausuntoja uusien apteekkien perustamista koskevasta asiasta.

Käytettävänä olevista tiedoista näkyi, että III kaupunginosassa, johon uusi apteekki sijoitettaisiin, oli väkiluku viiden viime vuoden kuluessa kasvanut ainoastaan 371 hengellä. Tässä kaupunginosassa oli nykyään Erottajatorin apteekki, jota paitsi sen läheisyydessä olivat Kauppatorin ja Fredrikintorin apteekit. Lääkemääräysten luku näissä apteekeissa oli viisivuotiskaudella 1908—12 vähentynyt, Erottajan apteekissa 42,784:stä vuonna 1908 36,429:ään vuonna 1912, Kauppatorin apteekissa 43,299:stä vuonna 1908 37,749:ään vuonna 1912

1) Valt. pöytäk. tammik. 20 p. 2 §, helmik. 24 p. 5 §, maalisk. 10 p. 1 §, maalisk. 24 p. 4 §, huhtik. 7 p. 1 §, toukok. 12 p. 1 §, syysk. 8 p. 2 §, syysk. 22 p. 3 §, lokak. 6 p. 2 §, lokak. 20 p. 2 §, marrask. 4 p. 1 §, marrask. 17 p. 1 §, jouluk. 1 p. 1 §, jouluk. 15 p. 3 § ja jouluk. 29 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 2 §, marrask. 4 p. 1 §, marrask. 17 p. 1 § ja jouluk. 29 p. 1 §. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 20 p. 1 §, helmik. 3 p. 2 §, helmik. 24 p. 2—4 §, maalisk. 24 p. 2 ja 3 §, huhtik. 28 p. 1 ja 3 §, toukok. 26 p. 7 ja 8 §, kesäk. 9 p. 46 §, syysk. 8 p. 1 §, marrask. 17 p. 2 § ja jouluk. 1 p. 3 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 2 § ja syysk. 8 p. 1 §. — 5) Valt. pöytäk. maalisk. 24 p. 5 §, syysk. 8 p. 5 §, marrask. 4 p. 2 § ja jouluk. 29 p. 2 §. — 6) Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 6 § ja jouluk. 1 p. 2 §. — 7) Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 3 §. — 8) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 12 §.

sekä Fredrikintorin apteekissa 27,070:stä vuonna 1908 20,138:aan vuonna 1912. Näin ollen ja kun k. senaatti vuonna 1904 tehdyn ehdotuksen johdosta, joka tarkoitti uuden apteekin perustamista tähän kaupunginosaan, oli päättänyt tämän apteekin sijoitettavaksi Kapteeninkadun itäpuoliselle alueelle, Vuorimieskatu pohjoisrajana, näytti kaupunginvaltuustosta siltä, kuin kävisi lisäapteekin tarpeellisuutta puheena olevassa kaupungin seudussa epäileminen. Muuten viittasi valtuusto terveydenhoitolautakunnan asiasta antamaan lausuntoon.

Niinikään lääninhallituksen vaatimaksi lausunnoksi apteekin perustamista Katajanokalla koskevan hakemuksen johdosta päätti 1) kaupunginvaltuusto esittää seuraavaa:

Hakemuksen perustelemiseksi oli mainittu, osin että Katajanokan väkiluku oli runsaasti 4,700 henkeä, etusijassa ostokykyiseen säätyhenkilöluokkaan kuuluvaa väkeä, osin että uuden apteekin luonnollisia käyttäjiä olisivat Katajanokalla asuvat venäläiset sotilaat sekä että Katajanokan rannassa majailevat sota- ja kauppalaivat ilmeisestikin ottaisivat lääketarpeensa tästä apteekista. Venäjän sotaväen ja sotalaivain lääketarpeeseen nähden kuitenkin ansaitsi huomauttamista, että, mikäli kaupunginvaltuusto oli saanut tietää, kaikki asevelvollisina tahi vapaaehtoisesti meriväessä palvelevat saivat maksutta lääkkeitä ja sidetarpeet valtion kustannuksella laiva- ja satamasairaaloista sekä upseerit, tavalliset sotamiehet ja heidän perheensä sitä paitsi sotalaivaston apteekista. Näin ollen venäläinen sotaväki ilmeisestikään ei kaivannut apteekkia Katajanokalla eikä siltä taholta myöskään ollut ostajia odotettavana.

Mitä sitten tuli ehdotetun apteekin tarpeellisuuteen kotimaiselle väestölle, saanee tämä väestö tarpeensa hyvin tyydytetyiksi läheisissä Kauppatorin ja Kruunuhaan sekä muissa keskikaupungin apteekkeissa. Muuten oli huomattava, että Katajanokalla asuviksi ilmoitettujen henkilöjen lukuun eli noin 4,700 henkeen myös oli luettu venäläinen väestö, jota kaupungin henkikirjottajan konttori oli ilmoittanut olevan 701 henkeä, sekä että suuri osa tämän kaupungin osan asukkaista oli kaupungista poissa kolmen kesäkuukauden aikana.

Edellä olevaan selvitykseen nähden ja muuten liittyen terveydenhoitolautakunnan lausuntoon yhtyi kaupunginvaltuusto lautakunnan epävävään lausuntoon, sitäkin mieluummin, kun valtuusto oli aikaisemmin yhtynyt terveydenhoitolautakunnan laatimaan ohjelmaan, mikäli uusien apteekkien perustamista kaupunkiin koski.

Puoltavan lausunnon antoi 2) kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa ravintolaliikkeen harjottamislupaa tarkoittavasta hakemuksesta.

Lausunto ravintolaliikkeen harjottamislupaa koskevasta hakemuksesta.

1) Valt. pöytäk. syysk. 22 p. 5 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 3 p. 3 §.

Yhden hakemuksen saada lupa täällä harjottaa paloviinan ja muiden poltettujen tai tislattujen väkiviinajuomain sekä viinien tukkukauppaa kaupunginvaltuusto epäsi 1).

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan joulukuun 9 päivänä 1913 väkiviina- ja mallasjuomain kauppaa koskevia asioita valmistelevaan valiokuntaan palauttanut 2) kysymyksen väkiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun, mallasjuomain anniskelun järjestämisestä sekä ensiksi mainitun liikkeen yksinoikeuden pidentämisestä 1/6 1914 ja 1/6 1916 väliseksi ajaksi, antoi valiokunta tammikuun 15:ntenä päivätyn mietinnön n:o 2 3) asiasta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 4) kaupunginvaltuusto, osin äänestettyään:

1) väkiviinajuomain vähittäismyyntiin nähden:

a) 1/6 1914 ja 1/6 1915 välisenä aikana:

että oikeuksien luku vahvistetaan enintään kahdeksaksikolmatta, joista enintään kolmekolmatta käsittää oikeuden yksinomaan ulkomaisten väkiviinajuomain sekä niin ulko- kuin kotimaistenkin viinien ja miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, jota vastoin jällellä olevat viisi oikeutta käsittävät oikeuden yksinomaan kotimaisten väkiviinajuomain sekä kotimaisella väkiviinalla sekotetun ulkomaisen konjakin vähittäismyyntiin; sekä

b) 1/6 1915 ja 1/6 1916 välisenä aikana:

että oikeuksien luku vahvistetaan enintään neljäksitoista, joista enintään seitsemän käsittää oikeuden yksinomaan ulkomaisten väkiviinajuomain sekä niin ulko- kuin kotimaistenkin viinien ja miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, jota vastoin jällellä olevat seitsemän oikeutta käsittävät oikeuden yksinomaan kotimaisten väkiviinajuomain sekä kotimaisella väkiviinalla sekotetun ulkomaisen konjakin vähittäismyyntiin;

2) väkiviinajuomain anniskeluun nähden:

että anniskeluoikeuksien lukumäärä vahvistetaan enintään kolmeksisseitsemättä, josta määrästä kuitenkin enintään viisiviidettä saa luovuttaa käytettäväksi ravintolaliikkeen yhteydessä;

3) mallasjuomain anniskeluun nähden:

että tuollaisten anniskeluoikeuksien luku on oleva enintään kolmekymmentä, joista kaksikymmentä oikeutta on annettava isonlaisille ruokaloille ja niihin verrattaville ravintoloille sekä kymmenen oikeutta niille työväenluokkaa varten oleville ruokaloille, joissa olutta saa anniskella;

4) edellä mainittujen liikkeiden toimialueeseen nähden:

Evätty hake-
mus luvan saa-
misesta palovi-
nan y. m. tuk-
kukaupan har-
jottamiseen.

Väkiviinajuo-
main vähittäis-
myynnin ja
anniskelun ja
mallasjuomain
anniskelun
järjestäminen
ynnä ensinmai-
nitun liikkeen
yksinoikeuden
pidentäminen.

1) Valt. pöytäk. helmik. 3 p. 4 §. — 2) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 244 ja 245.
— 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 20 p. 21 §.

a) 1/6 1914 ja 1/6 1915 välisenä aikana:

että vähittäismyynti- ja anniskelupaikkoja ei saa olla:

a) VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV ja XV kaupunginosassa eikä kaupunkiin kuuluvalla, sen asemakaavaan ottamattomalla alueella;

b) I kaupunginosassa Rauhakadun pohjoispuolella, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

c) II kaupunginosassa Hallituskadun pohjoispuolella, mutta kyllä sanotun kadun varrella, kuin myöskin Mikonkadun 9:ssä ja 11:ssä;

d) III kaupunginosassa Unioninkadun varrella Kauppatorin eteläpuolella sekä Unioninkadun ja Länsirannan välisissä kortteleissa;

e) IV kaupunginosassa Kansakoulu- ja Simonkatujen pohjoispuolella sekä sanottujen katujen varsilla; sekä

f) Fredrikinkadun länsipuolella olevassa osassa IV ja V kaupunginosaa, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

ettei kaupungin muissakaan osissa väkiviinajuomain vähittäismyyntiä ja anniskelua eikä mallasjuomain anniskelua saa harjottaa kirkon ja koulun välittömässä läheisyydessä, ei myöskään Kauppa- ja Rautatietorin varsilla eikä Simon- ja Kaivokadun pohjoispuolella olevilla Itä ja Länsi Henrikinkadun varsilla; sekä

että poikkeuksen saa anniskeluun nähden tehdä Kauppa- ja Rautatietorin varsilla sijaitseviin hotelleihin, Alppilaan, Kaisaniemeen, Luotoon ja Kaivohuoneeseen sekä teattereihin ja klubeihin nähden;

b) 1/6 1915 ja 1/6 1916 välisenä aikana:

että anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkoja saa olla ainoastaan sillä alueella, jota rajottaa pitkin Marian-, Rauha-, Unionin-, Hallitus-, Mikon-, Kaivo-, Simon-, Kansakoulu-, Fredrikin-, Ison Robertin-, Pikku Robertin-, Kasarmin-, Etelä Esplanadi- ja Unioninkatua sekä Aleksanterinkatua Mariankadulle kulkeva murtoviiva siten, että myyntipaikkoja saa olla rajaviivana olevain katujen kumpaisellakin puolella;

että vähittäismyyntiä ja anniskelua siten luvallisella alueella ei kuitenkaan saa harjottaa koulun ja kirkon välittömässä läheisyydessä, ei myöskään Senaatintorin varrella; sekä

että poikkeuksen saa anniskeluun nähden tehdä Kauppa- ja Rautatietorin varsilla sijaitseviin hotelleihin, Alppilaan, Kaisaniemeen, Luotoon, Kaivohuoneeseen, ent. seurahuoneeseen ja Kleinehn hotelliin sekä teattereihin ja klubeihin nähden;

5) väkiviinajuomain vähittäismyyntin ja anniskelun yksinoikeuden myöntämiseen nähden:

että Helsingin anniskeluosakeyhtiölle edelleen myönnetään yksinoikeus kaikkien sekä koti- että ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun täällä kesäkuun 1 päivästä 1914 samaan päivään 1916, oikeuttamalla osakeyhtiö määrätystä sille suoritetusta maksusta hotellien, ravintolain tai konditoriaain omistajille luovuttamaan osan saamiaan anniskeluoikeuksia sekä niinikään, kuitenkin ainoastaan 1/6 1914 ja 1/6 1915 väliseksi ajaksi, yksityisille kauppiaille tai yhtiöille luovuttamaan oikeuden yksinomaan ulkomaisten väkiviinajuomain sekä samalla viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin;

mutta että mainittuun myönnytykseen liitetään allaluetellut ehdot:

että anniskeluosakeyhtiön johtokunnassa varataan sija kahdelle kaupunginvaltuuston valitsemalle jäsenelle, jotka vastaavat kolmasosaa johtokunnan jäsenluvusta;

että kaupunginvaltuusto vahvistaa niiden välikirjain kaavakkeet, joilla vähittäismyynti- tai anniskeluoikeuksia luovutetaan;

että luokan, johon kukin anniskelupaikka on luettava, määrää maistraatti;

että väkiviinatarvotteita 1/6:stä 1915 lähtien ei saa lähettää kaupungin ulkopuolelle muille kuin jälleenmyyjille;

ettei anniskeluosakeyhtiö enempää kuin yksityiset vähittäiskauppiaatkaan saa ulkomaisia väkiviinatarvotteita eikä kotimaisella väkiviinalla sekoitettua ulkomaista konjakkia myydä halvemmasta kuin 5 markasta litran astioissa tuotettua eikä halvemmalla kuin 6 markasta litran pulloissa tai ruuseissa tuotettua tavaraa;

että anniskeluosakeyhtiö viimeistään helmikuun kuluessa ottaa ratkaistavaksi kysymyksen myönnettyjen oikeuksien luovuttamisesta, sikäli kuin sellainen luovutus on laillinen;

että anniskeluoikeuden omistaja on 1/6:stä 1915 lähtien velvollinen tilaamaan kaikki väkiviinatarvotteet anniskeluosakeyhtiöltä;

että kaupunginvaltuuston valitseman vakinaisen sovintolautakunnan, johon kuuluu viisi varsinaista jäsentä ja tarpeellinen määrä varajäseniä, ratkaistavaksi jätetään: a) kysymys siitä, onko vuokramies osakeyhtiön vaatimuksesta julistettava hänelle myönnetyn oikeuden menettäneeksi; b) muut riidat, joita osakeyhtiön ja sen vuokramiesten välillä voi syntyä vuokrasopimuksen sisällyksestä; sekä c) kysymys tavaravaraston lunastamisesta, kun sitä vaatii vuokramies, jonka vuokraoikeus rajotetaan, lakkautetaan tai julistetaan menetetyksi;

että anniskeluosakeyhtiö itse hoitaa ravintolaliikkeen kaikissa toisen ja kolmannen luokan anniskelupaikoissa;

että anniskeluosakeyhtiö ei käytä yksinoikeutta saadakseen

liikkeestä mahdollisimman suurta voittoa, vaan etusijassa saadakseen aikaan järjestystä tässä liikkeessä sekä vastustaakseen juovutusjuomain väärinkäyttöä, minkätähden ei anniskeluosakeyhtiöllä ole oikeutta sanomalehdissä ilmoittamalla eikä muullakaan tavalla kiinnittää yleisön huomiota myyntiliikkeeseensä;

että siisteyttä ja järjestystä pidetään voimassa anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoissa sekä sitä varten asetetaan tarpeellinen määrä valvoja;

että luovutettujen vähittäismyynti- ja anniskeluosakeyhtiöiden myyntimaksujen määräämisessä noudatetaan oikeudenmukaisuutta;

että anniskelijoilta myydyille tavaroille pannaan kohtuulliset hinnat;

ettei anniskeluosakeyhtiö 1/6 1914 ja 1/6 1915 välisenä aikana pane käypähintoja alempia hintoja ulkomaisille väkiviinajuomille ja miedommille juovutusjuomille, mikä voisi vaikeuttaa tai tehdä mahdottomaksi yksityisten vähittäismyyjien varastojen loppuunmyynnin;

että anniskeluosakeyhtiö ennen 1/6 1915 lunastaa väkiviinajuomakauppiaiden myymättömät tavaravarastot uskottujen miesten arvion mukaan, joita anniskeluosakeyhtiö toiselta sekä yksityismyyjät yhteisesti toiselta puolen valitsevat yhtä monta sekä siten valitut uskotut miehet lisäksi yhden uskotun miehen puheenjohtajaksi, ollen tässä noudatettava, että mitään kauppavoittoa ei saa lukea sekä että niinmuodoin ainoastaan liikkeiden maksamat ostohinnat ja sitä halvemmat hinnat voivat tulla huomioon otetuiksi, niin myös että kaupaksi käymättömiä tahi vaikeasti kaupaksi meneviä tavaroita ei tarvitse lunastaa; sekä

että, jos anniskeluosakeyhtiön osakepääomaa lisätään, uudet osakkeet on tarjottava yleisesti tilattavaksi.

Tässä yhteydessä tahtoi kaupunginvaltuusto saada anniskeluosakeyhtiölle lausutuksi, että yhtiö 1/6:stä 1915 lähtien, mikäli mahdollista, hankkisi tointa nykyisille väkiviinajuomain myyjille ja heidän henkilökunnalleen, sekä maistraatille lausuttavaksi toivomuksen, että maistraatti, ennenkuin kysymys jonkin mallasjuomain anniskeluosakeyhtiön antamisesta otetaan ratkaistavaksi, varaisi kaupunginvaltuustolle tilaisuuden antaa tästä lausunnon.

Kaksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kirjeessä ¹⁾ maaliskuun 12 päivästä valtuustolle lähetettyä sopimuskäytännön vakkeet väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluosakeyhtiön luovutusta varten.

Kaksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kirjeessä ¹⁾ maaliskuun 12 päivästä valtuustolle lähetettyä sopimuskäytännön vakkeet väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluosakeyhtiön luovutusta varten.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 13 §.

Väkiiviina- ja mallasjuomain kauppaa koskevain asiain valmistusvaliokunnan ehdotuksesta ¹⁾ vahvasti ²⁾ kaupunginvaltuusto seuraavan Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajan johtosäännön, noudatettavaksi kesäkuun 1 päivästä:

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajan johtosääntö.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajan johtosääntö.

Sen tarkastajan tehtävään tarkemmaksi järjestämiseksi, jonka kaupunginvaltuusto kesäkuun 9 päivänä 1892 paloviinan ja muiden poltettujen tahi tislattujen väkijuomain myymisestä y. m. annetun asetuksen 9 §:n 4 momentin säännöksen johdosta on asettanut valvomaan Helsingin anniskeluosakeyhtiön toimintaa, on kaupunginvaltuusto tälle vahvistanut seuraavan johtosäännön.

1 §.

Tarkastajan velvollisuutena on:

1) olla läsnä yhtiön hallituksen kokouksissa kuin myös tilintarkastuksessa ja yhtiökokouksessa sekä siinä pöytäkirjaan pantaviksi tehdä ne muistutukset, joihin syytä lieenee;

2) vähintäänkin kerran vuodessa tarkastella yhtiön tili- ja muita asiakirjoja;

3) valvoa, että liikettä harjotetaan asetustenmukaisesti ja että niitä ehtoja, jotka kaupunginvaltuusto on pannut yksinoikeuden yhtiölle myöntäessään, tarkoin noudatetaan;

4) käymällä yhtiön ja sen vuokramiesten anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoissa tarkastaa, että siisteyttä ja järjestystä näissä pidetään voimassa; sekä

5) vuosittain syyskuun kuluessa kaupunginvaltuustolle antaa kertomus toiminnastaan lähinnä edellisenä myyntivuonna sekä silloin tekemistään huomioista ja havainnoista.

2 §.

Jos yhtiön toimintaan nähden ilmenee joitakin semmoisia seikkoja, jotka viipymättä olisi saatettava kaupunginvaltuuston tietoon, on tarkastajan velvollisuus antaa tästä ilmoitus valtuustolle.

3 §.

Tarkastaja valitaan samaksi ajaksi, joksi yhtiölle on annettu yksinoikeus, ja hänet valitaan kaupunginvaltuuston valmistusvaliokunnan esityksestä.

4 §.

Tarkastajan palkka, jonka suuruuden kaupunginvaltuusto määrää, luetaan vuodelta ja on yhtiön maksettava.

Tässä yhteydessä vahvasti kaupunginvaltuusto puheenalaisen tarkastajan palkan 2,400 markaksi vuodessa, kesäkuun 1 päivästä lukien.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 14 §.

Eväty esitys
väkiviina-
tavarakauppi-
aiden myynti-
oikeuksien
pitentämisestä.

Kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjotuksessa ¹⁾ esittivät useat tåkäläiset väkiviinatavarakauppiat esiintuomillaan syillä, että valtuusto, luopumalla tammikuun 20 päivänä tekemästään päätöksestä, pitentäisi heille suotua varastojensa rahaksimuuttoaikaa.

Väkiviina- ja mallasjuomain kauppaa koskevain asiain valmistusvaliokunta, joka oli asiasta hankkinut Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan lausunnon, lausui marraskuun 24:ntenä päivätyssä kirjelmässä ¹⁾, että ehdotettu toimenpide, että kaupunginvaltuusto kumoaisi päätöksensä väkiviinajuomakaupan järjestämisestä 1/6 1915 ja 1/6 1916 väliseksi ajaksi, johon päätökseen maistraattikin oli yhtynyt ja joka jo oli saavuttanut lainvoiman, ei näyttänyt lain kannalta mahdolliselta. Valiokunta ei sentähden ollut katsonut olevan aihetta ottaa tehtyä esitystä asiallisesti käsiteltäväksi ja ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi evätä mainitun esityksen.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto äänestettyään valiokunnan ehdotuksen.

Lausuntoja
väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluoikeutta tarkoittavista hakemuksista.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli Helsingin anniskeluosakeyhtiölle edelleen myöntänyt yksinoikeuden kaikkien sekä koti- että ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun kesäkuun 1 päivän 1914 ja saman päivän 1916 välisenä aikana, oikeuttaen osakeyhtiön määrätystä, osakeyhtiölle suoritettavasta maksusta hotellien, ravintolain tahi konditoriaien omistajille luovuttamaan osan saamistaan anniskeluoikeuksista sekä niinkään, kuitenkin ainoastaan 1/6 1914 ja 1/6 1915 väliseksi ajaksi, yksityisille kauppiaille tai yhtiöille luovuttamaan oikeuden yksinomaan ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin, joka oikeus myös käsitti viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, ja osakeyhtiö oli maistraattiin lähettänyt 26 väkiviinajuomain vähittäismyyntioikeutta tarkoittavaa hakemusta, 38 hakemusta oikeuden saamiseksi tuollaisten juomain anniskelemiseen ravintolaliikkeen yhteydessä sekä 13 klubioikeuden hakemusta, lähetti maistraatti kirjelmissä maaliskuun 16 ja 17 päiväältä mainitut hakemukset valtuustolle lausunnon saamiseksi.

Väkiviina- ja mallasjuomaliikettä koskevain asiain valmistusvaliokunta ehdotti maaliskuun 30:ntena päivätyssä mietinnössä ³⁾:

että kaupunginvaltuusto, valiokunnan ehdottamalla tavalla, puoltaisi oikeutta yksinomaan ulkomaisten väkiviinajuomain sekä niin ulko- kuin kotimaistenkin viinien ja miedompain juovutusjuo-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 73. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 1 p. 19 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

main vähittäismyyntiin mietinnössä olevassa luettelossa n:o:jen 1—21 kohdalla mainituille hakijoille, niin että oikeudet n:o:et 1—20 annettaisiin ainoastaan 1/6 1914 ja 1/6 1915 väliseksi sekä oikeus n:o 21 1/6 1914 ja 1/6 1916 väliseksi ajaksi ja taas oikeuksia n:o:ja 22—26 saisi 1/6 1914 ja 1/6 1916 välisenä aikana käyttää ainoastaan yksinomaan kotimaisten väkiviinajuomain ja kotimaisella väkiviinalla sekotetun ulkomaisen konjakin vähittäismyyntiin; samoin kuin

että väkiviinajuomain anniskelu-oikeuksien sekä 12 klubioikeuden hakemusta puolletaan 1/6 1914 ja 1/6 1916 väliseksi ajaksi.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotukset.

Sitä paitsi antoi kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon yhdestä väkiviinajuomain anniskelu-oikeuden 2) siirtolupaa tarkoittavasta sekä kolmesta klubioikeuksien hakemuksesta 3).

Huhtikuun 2 päivänä 1883 mallasjuomain myymisestä ja anniskelemisesta annetun asetuksen 2 §:n johdosta, semmoisena kuin tämä pykälä on tammikuun 24 päivänä 1902 annetussa asetuksessa, ja kun se kahden vuoden aika, joksi maistraatti oli myöntänyt oikeudet panimon ulkopuolella myydä mallasjuomia noudettavaksi, päättyi kesäkuun 1 päivänä 1915, pyysi maistraatti kirjelmässä lokakuun 5 päivästä kaupunginvaltuustoa antamaan maistraatille lausunnon, kuinka monta sellaista oikeutta olisi ensintuleviksi kahdeksi vuodeksi myönnettävä sekä missä osissa kaupunkia sellaisia myyntipaikkoja ei saisi olla.

Mallasjuomain
vähittäis-
myynnin
järjestäminen.

Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön 4) päätti 5) kaupunginvaltuusto puolestaan väkevään mallasjuomain vähittäismyyntiin nähden myyntikautena 1/6 1915—1/6 1917:

että tuollaisten vähittäismyyntioikeuksien luku on oleva enintään kaksikymmentä, panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet niihin luettuina;

että vähittäismyyntipaikkoja saa olla ainoastaan sillä alueella, jota rajottaa pitkin Marian-, Rauha-, Unionin-, Hallitus-, Mikon-, Kaivo-, Simon-, Kansakoulu-, Fredrikin-, Ison Robertin-, Pikku Robertin-, Kasarmin-, Etelä Esplanadi- ja Unioninkatua sekä Aleksanterinkatua Mariankadulle kulkeva murtoviiva siten, että myyntipaikkoja saa olla rajaviivana olevain katujen kumpaisellakin puolella; sekä

että vähittäismyyntiä siten luvallisella alueella ei kuitenkaan saa harjottaa koulun eikä kirkon välittömässä läheisyydessä, ei myöskään Senaatintorin varrella.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 13 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 4 §.
— 3) Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 4 ja 5 § sekä toukok. 26 p. 10 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 74. — 5) Valt. pöytäk. jouluk. 1 p. 13 §.

Tässä yhteydessä lausui kaupunginvaltuusto toivomuksenaan, että kaikki puheenalaista laatua olevat vähittäismyyntioikeudet, lukuunottamatta panimoille lain mukaan kuuluvia myyntioikeuksia, etusijassa luovutettaisiin Helsingin anniskeluosakeyhtiölle, joka oli valtuustolle ilmoittanut suostuvansa mainittua vähittäismyyntiliikettä harjottamaan.

Lausuntoja
mallasjuomain
anniskeluoi-
kettä tarkoitta-
vista hake-
muksista.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli käsitellessään kysymystä tšekäläisen väkiviina- ja mallasjuomain myynnin järjestämisestä 1/6 1914 ja 1/6 1916 välisenä aikana muun muassa päättänyt maistraatille esittää toivomuksen, että maistraatti, ennenkuin kysymys jonkin mallasjuomain anniskeluosakeyhtiön antamisesta otetaan ratkaistavaksi, varaisi kaupunginvaltuustolle tilaisuuden lausunnon antamiseen, lähetti maistraatti kirjelmässä maaliskuun 6, 20 ja 24 päivältä kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi maistraattiin annetut 34 hakemusta tuollaisen anniskeluosakeyhtiön saamisesta puheenalaiseksi ajaksi.

Asianomaisen valiokunnan annettua kaksi mietintöä ¹⁾ asiasta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä 24:ään edellä mainituista hakemuksista, mutta sitä vastoin antaa epäävän lausunnon muista 10 hakemuksesta.

Edelleen antoi kaupunginvaltuusto 3 tapauksessa puoltavan ³⁾ ja niinkään 3 tapauksessa epäävän ⁴⁾ lausunnon mallasjuomain anniskeluosakeyhtiötä tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja
mallasjuomain
anniskeluoi-
keden epäyk-
sen johdosta
tehdyistä vali-
tuksista.

Neljässä tapauksessa vaati ⁵⁾ kaupunginvaltuusto hylättäväksi valituksia, joita oli tehty sen johdosta että maistraatti oli päätöksellään kieltäytynyt myöntämästä mallasjuomain anniskeluosakeyhtiötä.

Ilmoitus vii-
nien y. m. tut-
kimuksesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan tammikuun 16 päivänä 1912 päättänyt ⁶⁾ terveydenhoitolautakuntaan lähemmin valmisteltavaksi lähettää kysymyksen tarpeellisen valvonnan aikaansaamisesta viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kauppaan nähden niiltä kohdin, joista terveydenhoidosta voimassa olevan asetuksen 32 ja 36 §:ssä säädetään, lähetti lautakunta valtuustolle kirjelmässä joulukuun 11 päivältä 1913 erinäiset kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin lautakunnalle toimittamat analyysitiedot puheenalaisessa tarkastuksessa saaduista tuloksista. Tarkastus oli käsittänyt kaikkiaan 57 myymälää eli 34 myymälää, joissa oli kaupan ainoastaan viinejä, ja miedompia juovutusjuomia, sekä 23 myymälää, joissa myytiin väkevempiä väkiviinajuomia ja viinejä, ja oli näytteitä ollut 179. Myyjät oli tarkastuksen osottaman tuloksen

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:ot 17 ja 23. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 12 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 2 §, kesäk. 9 p. 6 § ja syysk. 8 p. 3 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 6 § ja syysk. 8 p. 3 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 4 §. —

⁶⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 261 ja 262.

mukaan jaettu viiteen ryhmään, niin että huonoin liikkeestä ostamalla saatu tavara oli määrännyt myyjän sijotuksen. Ensimmäiseen ryhmään oli luettu ne myyjät, joiden tavarat eivät olleet aiheuttaneet muistutuksia. Näitä oli lukuaan 5, eli 3 viinien ja 2 väkiviinajuomain myyjää. Toiseen ryhmään oli luettu myyjät, joiden tavarat olivat olleet varustettuja harhaanvievillä ja väärillä nimilipuilla. Näitä oli 12 viinien ja 7 väkiviinajuomain myyjää. Kolmanteen ryhmään oli luettu ne juomain myyjät, jotka olivat laimistaneet tavaraansa siinä määrin, että se epäamättömästi kävi selville analyysituloksesta. Tähän ryhmään luettiin 2 viinien ja 2 väkiviinajuomain myyjää. Neljänteen ryhmään oli luettu sellaisten tavarain myyjät, joihin oli sekoitettu tervaväriaineita, mutta joiden kokoomus muuten ei poikennut säännöllisestä. Tähän ryhmään kuului 5 viinien ja 6 väkiviinajuomain myyjää. Viidenteen ryhmään oli luettu ne myyjät, jotka olivat myyneet törkeästi väärennetyjä tavaroita. Tähän ryhmään kuului 12 viinien ja 6 väkiviinajuomain myyjää.

Samalla lautakunta ilmoitti että, kun oli näyttänyt tarpeelliselta saada oikeuden päätöksellä selvitetyn, missä määrin eri myyjät olivat menettelleet rikollisesti, oli lautakunta lähettänyt kappaleen asiakirjoja kaupunginviskaalinvirastoon sitä toimenpidettä varten, johon aihetta huomataan olevan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti 1) terveydenhoitolautakunnan ilmoituksen merkittäväksi tiedoksi saaduksi.

Vaadituksi selitykseksi viinikauppias F. E. Sundellin y. m. läänin kuvernöörille tekemien valitusten johdosta, jotka koskivat kaupunginvaltuuston joulukuun 9 päivänä 1913 tekemää päätöstä 2) viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyynnin järjestämisestä täällä 1/6 1914 ja 1/6 1916 välisenä aikana, johon päätökseen maistraatti oli saman kuukauden 29 päivänä yhtynyt, päätti 3) kaupunginvaltuusto viitata niihin syihin, joita asiaa käsiteltäessä valtuustossa oli esitetty valituksenalaisen päätöksen tueksi.

Kirjelmissä toukokuun 7, 9, 11, 18, 22, 23 ja 25 sekä kesäkuun 2 ja 4 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lausunnon saamista varten 15 maistraattiin annettua hakemusta, jotka tarikoittivat luvan saamista viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskaupan harjoittamiseen 1/6 1914 ja 1/6 1916 välisenä aikana.

Asianomaisen valiokunnan annettua lausunnon näistä hakemuksista päätti 4) kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mu-

Selitys viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyynnin järjestämisestä täällä 1/6 1914 ja 1/6 1916 välisenä aikana, johon päätökseen maistraatti oli saman kuukauden 29 päivänä yhtynyt, päätti 3) kaupunginvaltuusto viitata niihin syihin, joita asiaa käsiteltäessä valtuustossa oli esitetty valituksenalaisen päätöksen tueksi.

Lausuntoja viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyynnin oikeutta tarikoittavista hakemuksista.

1) Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 19 §. — 2) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 245. —

3) Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 8 §. — 4) Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 27 §, toukok. 26 p. 9 § ja kesäk. 9 p. 7 §.

kaisesti maistraatille ilmoittaa, ettei valtuusto, joka katsoi olevan pysyminen joulukuun 9 päivänä 1913 tekemässään viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiä koskevassa päätöksessä ¹⁾, näin ollen ja kun ei oikeuksien lukua eikä myyntialuetta-kaan ollut laillisessa järjestyksessä vahvistettu, ollut voinut antaa asiallista lausuntoa hakemuksista. Sen ohessa oli ilmoitettava, että kokonaisen 13 puheena olevista hakijoista oli terveydenhoitolautakunnan toimittamassa viinikaupan tarkastuksessa havaittu saattaneen itsensä syypääksi myyntioikeutensa väärinkäytöksiin.

Lausuntoja viinien y. m. vähittäismyyntioikeuden epäyksen johdosta tehdyistä valituksista. Valituksia viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiä koskevista päätöksistä.

Seitsemässä tapauksessa vaati ²⁾ kaupunginvaltuusto hylättäväksi valituksia, joita oli tehty maistraatin päätöksistä evätä oikeus viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin.

Kirjelmässä toukokuun 7 päivältä ilmoitti maistraatti että, sittenkun kaupunginvaltuusto oli joulukuun 9 päivänä 1913 päättänyt ¹⁾, ettei erikoisia viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntioikeuksia enää ollut kesäkuun 1 päivästä 1914 lähtien täällä myönnettävä, ja maistraatti oli mainitun joulukuun 29 päivänä tähän yhtynyt, oli maistraatti tämän kaupunginviranomaisen yhtäpitävän päätöksen johdosta, jota ylempi viranomainen ei ollut kumonnut, vuonna 1914 antamillaan päätöksillä hylännyt useita mainitunlaatuisten juovutusjuomain vähittäismyyntioikeuksia tarkoittavia hakemuksia. Näistä päätöksistä olivat eräät asialliset osin valittaneet Turun hovioikeuteen vaatien mielestään lainvastaisen päätösten poistamista ja maistraatin jäsenten tuomitsemista rangaistukseen virkavirheestä, osin tehneet valituksia läänin kuvernöörille valittajain mielestä lakiin perustumattomain maistraatin päätösten kumoamiseksi. Kuvernöörinvirasto oli sitten maistraatin tiedoksi lähettänyt yksitoista maaliskuun 19 päivänä annettua päätöstä, joilla kuvernööri oli, kumoten maistraatin päätökset, oikeutanut kirjaltajanvaimo E. V. Karlbergin y. m. ilmoittamisissaan huoneistoissa kesäkuun 1 päivän 1914 ja kesäkuun 1 päivän 1916 välisenä aikana harjottamaan viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppaa.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, joka ei katsonut voivansa tyytyä edellä mainittuihin kuvernöörin päätöksiin, asettaa herroista Serlachiuksesta, Ståhlbergista ja Freystä muodostetun valiokunnan antamaan lähempää ehdotusta asiassa.

Toukokuun 20:ntena päivätyssä mietinnössään ⁴⁾ lausui valiokunta asiasta seuraavaa:

Valiokunnan mielestä oli itsestään selvää, että kaupunginval-

¹⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 245. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 5 § ja syysk. 22 p. 6 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 26 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45.

tuuston oli käytettävä tarjona olevia laillisia keinoja kaupungin oikeuden puolustamiseksi ja muutoksen saamiseksi puheena oleviin kuvernöörin päätöksiin, jotka valiokunnan mielestä eivät ainoastaan perustuneet väärään laintulkintaan, vaan myös oli annettu syrjäyttämällä kaupunginviranomaisten asetustenmukaista toimivaltaa ja asian käsittelyä varten säädettyä järjestystä. Tämän johdosta oli valiokunta katsonut olevan ehdottaminen, että nämä päätökset saatettiin valitustietä k. senaatin talousosaston tutkittaviksi, ja oli valiokunta sitä tarkoitusta varten laatinut mietinnön oheisen ehdotuksen alamaiseksi valituskirjaksi, johon myös oli pantu ilmoitus kuvernöörin saattamisesta lailliseen edesvastuuseen siitä virheellisestä menettelystä, johon hän oli esillä olevaa asiaa käsitellessään saattanut itsensä syypääksi. Kun asiallisen oikaisun saamista täytyi tässä kohden pitää kaupunginvaltuuston toimenpiteitten päätarkoituksena ja mainitulla kuvernöörin virheellisellä asian käsittelyllä täytyi periaatekysymykseen verraten katsoa olevan toisarvoinen merkitys, ei valiokunta ollut pitänyt tarpeellisena ehdottaa tehtäväksi erityistä kantelua kuvernöörin menettelystä Turun hovioikeuteen, vaikkei muodollista estettä kantelutien käyttämiseen varsinaisen valitusmenettelyn rinnalla näyttänytkään olevan olemassa.

Valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi tekemällä valituksen esillä olevista kuvernöörin yhdestätoista eri päätöksestä saattaa ne asianmukaisella tavalla k. senaatin talousosaston tutkittaviksi sekä sitä tarkoitusta varten hyväksyä valiokunnan ehdotuksen alamaiseksi valituskirjaksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen.

Kun läänin kuvernööri oli niiden valitusten johdosta, joita kauppias F. E. Sundell y. m. olivat tehneet edellä mainituista kaupunginvaltuuston ja maistraatin yhtäpitävistä päätöksistä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiä koskevassa asiassa, heinäkuun 15 päivänä antamallaan päätöksillä kumonnut mainitut päätökset, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto k. senaattiin valittaa kuvernöörin päätöksistä.

Kun kaupunginvaltuusto oli valinnut herra Wideniuksen kaupunginreviisoriksi, vapautettiin ³⁾ hänet kaupunginvaltuusmiehen toimesta, ja oli maistraattiin tehtävä ilmoitus toimenpiteeseen ryhtymisestä tämän johdosta tarpeellisen täydennysvaalin toimittamiseksi.

Musiikkilautakunnan jäseniksi 1915 vuoden loppuun valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto herrat Lindbergin, Frenckellin ja Walldénin,

Vapautus kaupunginvaltuusmiestoitimesta.

Musiikkilautakunnan jäsenen vaali.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 4 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 24 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 4 p. 24 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 24 p. 28 §.

ylimäär. professorin A. L. Wallgrenin, vapaaherra S. Gripenbergin, johtaja E. Melartinin sekä apteekkari E. Stigzeliuksen.

Vapautus terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajantoimesta ja jäsenyydestä sekä toisen puheenjohtajan ja jäsenen vaali.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti ¹⁾ kaupunginvaltuusto professori O. Heikelin terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajantoimesta ja jäsenyydestä, kesäkuun 1 päivästä lukien, minkä ohessa valtuusto terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajaksi valitsi lautakunnan jäsenen, lääketieteentohtorin vapaaherra O. J. von Hellenin, jäseneksi varajäsenen lääketieteentohtori V. Wegeliuksen sekä hänen sijaansa varajäseneksi lääketieteentohtori K. F. Hirvisalon.

Rakennustoimikunnan vapautus tehtävästään.

Rahatoimikamarin esityksestä vapautti ²⁾ kaupunginvaltuusto uuden työ- ja vaivaistalon rakennustoimikunnan sille annetusta tehtävästä, minkä ohessa valtuusto päätti, että mainitussa laitoksessa järeillä olevat, työlaitoksen hoidokeilla teetettävät maalaustyöt oli mitattava ja maksettava kaupunginarkkitehdin toimesta.

Jäsenen valitseminen tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan.

Jäseneksi tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan kuoleamalla eronneen todellisen valtioneuvoksen F. Saltzmanin sijaan valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto arkkitehti A. Tavaststjernan.

Jäsenten valitseminen kaupungin kansakoulujohtokuntaan.

Jäseniksi kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto filosofiantohtori S. Johanssonin ja neiti D. Neoviuksen sekä jäseniksi suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan filosofiantohtorit K. Cannelinin ja P. A. Heinrichuksen ynnä professori E. Bonsdorffin.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin tilintarkastajain vaali.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin tilintarkastajain vaali. Jäseniksi työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto pankinjohtaja J. Thurmanin ja professori E. Nordströmin.

Jäsenten valitseminen työväenopiston osastojen johtokuntaan.

Jäseniksi työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herra Sederholmin ja ylimäär. professorin U. Lindelöfin sekä jäseniksi suomenkielisen osaston johtokuntaan herra Wideniuksen ja ylimäär. professorin K. Grotenfeltin.

Kauppakorkeakoulun johtokunnan jäsenen vaali.

Jäseneksi kauppakorkeakoulun johtokuntaan 1916 vuoden loppuun asti valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto pankinjohtaja K. Brofeldtin.

Budjettivaliokunnan jäsenen vaali.

Jäseniksi kaupungin 1915 vuoden meno- ja tulosäännön ehdotusta tarkastavaan valiokuntaan valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto herrat Norrménin, Alfthanin, Lindbergin, Paloheimon, Relanderin, Tolletin ja Castrénin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiesten vaali.

Samaten valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi vuodeksi 1914 herra Häggmanin, kaupunginkirjanpitäjä E. Enebergin, pankkivirkamies M. Höckertin, meri-

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 26 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 47 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 25 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 31 ja 32 § sekä syysk. 22 p. 23 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 23 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 38 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 41 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. tammik. 20 p. 29 §, helmik. 3 p. 21 § ja syysk. 22 p. 37 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 22 p. 30 §.

kapteeni L. Laurentin, insinööri C. H. Procopén, notaari A. Sallménin ja tehtailija K. A. Wiggin sekä heidän varamiehikseen filosofianmaisteri W. E. Liuksialan, konttorinjohtaja E. Grönlundin, ylioppilas V. Hougbergin, arkkitehti W. von Essenin ja filosofiantohtori A. H. Bergholmin.

Edelleen valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi valiokuntaan, jonka on annettava ehdotus Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1913 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi, herrat Rosenqvistin, Ehrnroothin, Hurmerinnan, Idmanin ja Sederholmin.

Voittovaraminvaliokunnan jäsenten vaali.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka oli vuodelta 1914 jaettava apurahat kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto herrat V. von Wrightin, Hurmerinnan, Maneliuksen, Nummivuoren ja Roosin.

Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta apurahoja jakavan valiokunnan jäsenten vaali.

Jäseniksi väkiviina- ja mallasjuomain sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kauppaa koskevia asioita valmistelemaan valiokuntaan valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto herrat Lundqvistin, Häggmanin, Lasseniuksen, Salingren ja Serlachiuksen.

Väkiviina- ja mallasjuomain y. m. kauppaa koskevia asioita valmistelemaan valiokunnan jäsenten vaali.

Edelleen valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1913 vuoden tilien tarkastajaksi kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tilintarkastajan vaali.

Jäseniksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokuntaan $\frac{1}{6}$ 1914 ja $\frac{1}{6}$ 1915 väliseksi ajaksi valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto herrat Ehrnroothin ja Lundqvistin.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan jäsenten vaali.

Jäseniksi siihen vakituiseen sovintolautakuntaan, jonka on ratkaistava Helsingin anniskeluosakeyhtiön ja sen vuokraajain väliset riidat $\frac{1}{6}$ 1914 ja $\frac{1}{6}$ 1916 välisenä aikana, valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herrat Lasseniuksen, Häggmanin, Serlachiuksen, Walldénin ja F. von Wrightin sekä heidän varamiehikseen herrat Salingren, Thurmanin ja Lindforsin.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön ja sen vuokraajain välisiä riitoja ratkaisevan sovintolautakunnan jäsenten vaali.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajaksi $\frac{1}{6}$ 1914 ja $\frac{1}{6}$ 1916 väliseksi ajaksi valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto oikeusneuvosmies G. Björkmanin.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajan vaali.

Edelleen valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto Sailors homen johtokunnan jäseneksi vuosiksi 1914, 1915 ja 1916 asessori U. Kurténin sekä varajäseneksi samaksi ajaksi herra Ekin samoin kuin Sailors homen mainittujen vuosien tilien tarkastajaksi herra Hertzbergin ja hänen varamiehekseen kauppias A. E. Sundströmin.

Sailors homen johtokunnan jäsenen ja tilintarkastajan vaali.

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 20 p. 29 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 20 p. 16 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 4 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 41 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 40 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 39 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 36 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 43 §.

Pörssikomitean jäsenten vaali.

Kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali.

Pörssikomitean jäseniksi vuosiksi 1915—18 valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto herrat Elvingin, Stenrothin ja F. von Wrightin.

Puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupungin hallituksiin ja lautakuntiin niiden henkilöiden sijaan, jotka vuoden päättyessä olivat erovuoroiset tai joiden tehtävä voimassa olevain johtosääntöjen mukaan silloin päättyi, valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi todellisen valtioneuvoksen A. Gripenbergin, varapuheenjohtajaksi herra Heimbürgerin, jäseneksi siitä tehtävästä luopuneen herra Stjernvallin sijaan herra Liston sekä varajäseniksi kamarineuvos N. B. A. Grotenfeltin, ylimäär. professorin E. Ehrnroothin ja herra Relanderin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseneksi kauppias J. Tallbergin sekä varajäseniksi konsuli K. Stockmannin ja herra Enckellin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi lakitieteentohtori A. W. Gadolinin;

kunnan työvälistystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi herra Ivalon, varapuheenjohtajaksi lakitieteenkandidaatti E. Böökin, jäseniksi uunimestari A. Malmin ja muurari T. Uskin sekä varajäseniksi maalarimestari A. Haanojan ja huonekalupuuseppä W. Långholmin;

kasvatuslautakuntaan: puheenjohtajaksi herra Charpentierin sekä jäseniksi ent. kuvernöörin I. Gordien, herra Tarjanteen, lääketieteenlisensiaatin vapaaherra E. Cedercreutzin, johtajatar I. Poppiuksen ja kansakoulunopettajatar B. von Nandelstadhin;

Helsingin kaupungin museon lautakuntaan: jäseniksi valtioarkistonhoitaja R. Hausenin, ensimmäisen arkkitehdin M. Schjerfbeckin ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jungin;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi herrat Ehrnroothin, Stenrothin ja V. von Wrightin sekä Suomen ammattijärjestön puheenjohtajan A. O. Tokoin ynnä varajäseniksi vakuutustarkastaja G. O. I. Hallsténin, taloudenhoitaja K. R. Heinosen, filosofianmaisteri G. R. Snellmanin ja herra Zilliacuksen;

oikeusapulautakuntaan: varajäseniksi varatuomari K. Sundmanin ja herra Freyn;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rouva B. Pauligin ja opettajatar H. Paqvalénin;

palotoimikuntaan: jäseniksi insinööri H. Catanin ja arkkitehti G. Estlanderin sekä varajäseniksi herra Forsiuksen ja konsuli F. Stockmannin, viimeksi mainitun kuolemalla eronneen johtaja J. Rundqvistin sijaan;

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 4 p. 15 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 15 p. 2 §.

terveydenhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi lääketieteen-tohtorin vapaaherra O. J. von Hellensin;

vaivaihoitohallitukseen: puheenjohtajaksi herra Serlachiuksen, jäseniksi aluelääkäri V. Leontjeffin, kunnallisneuvos N. Kochtomowin, aluelääkäri L. Wetterstrandin, filosofiantohtorin neiti J. af Forselleksen, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, aluelääkäri N. A. H. Sundeliuksen, ylimäär. professorin A. L. Wallgrenin, kansakoulunjohtajatar S. Strengin, kunnan työnvälitystoimiston johtajan A. H. Karvosen, todellisen valtioneuvoksen L. F. Munckin, ent. prokuraattorin M. L. Kihlmanin, lakitieteen-tohtori A. Tulenheimon, ent. varapresidentin A. Spåren, everstiluutnantti O. Ehrströmin, tohtorinleskirouva S. Pätiälän, kaupunginkätilö H. Edelmännin, filosofianmaisterin neiti E. Heikelin, rouva S. Svendelinin, lääketieteenlensisäätti J. Friskin, pastorit A. V. Kuusiston ja S. Berglundin, lääketieteen-tohtori K. E. Lindénin, rakennusmestari W. Ekmanin ja herra Nummivuoren sekä varajäseniksi lakitieteenkandidaatti E. Böökin, kansakoulunopettaja V. Allardtin, neiti M. Bohmin ja lääketieteenlensisäätti K. A. Tukiaisen;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseneksi taiteilija V. Blomstedtin;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseneksi herra V. von Wrightin sekä varajäseniksi herra Engströmin ja insinööri O. Lönnrotin;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi lehtori J. Reuterin, rouva H. Schildtin ja arkkitehti A. Tavaststjernan sekä varajäseniksi koulunjohtajattaren neiti M. von Troilin, ammattientarkastajan neiti V. Hjeltin ja herra Lindbergin;

Helsingin kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseneksi ent. pää-tirehtöörin R. Sieversin ja varajäseneksi filosofiantohtori A. H. Berg-holmin kuolemalla eronneen filosofiantohtori A. Lönnbeckin sijaan;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi ylimäär. professorin K. R. Wahlforsin ja kansakoulutarkastaja A. Liliuksen; samoin kuin

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi eversti G. E. M. af Enehjelmin sekä varajäseniksi alikapteenit G. A. Bäckmanin ja A. Lindbergin.
